REDACŢIUNEA,
Administraţiunea şi Tipografia
Braşov, piaţa mare *nr. 30.*
Scrisori nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administraţiune în Braşov şi la următórele
BIROURĬ de ANUNŢURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf. Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek, A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik. în Budapesta: la A. V. Goldberger, Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREŢUL INSERŢIUNILOR: o seriă garmond pe o colónă 10 bani pentru o publicare. — Publicărĭ mai dese după tarifă şi învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seriă 20 bani.

GAZETA TRANSILVANIEI.

(Numĕr de Dumineca 7).

„GAZETA“ iese în fiecare zi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria: Pe un an 24 cor., pe sése luni 12 cor., pe trei luni 6 cor. N-rii de *Duminecă 2 f.* pe an
Pentru România şi străinătate: Pe un an 40 franci, pe sése luni 20 fr., pe trei luni 10 fr. N-rii de *Duminecă* 6 franci.
Se prenumeră la tóte oficiele poştale din întru şi din afară şi la d-nii colectori.
Abonamentul pentru Braşov *Administraţiunea*, Piaţa mare. Tĕrgul Inului Nr. 30, etaşiu I.: Pe un an 20 cor., pe sése luni 10 cor., pe trei luni 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 luni 12 c., pe trei luni 6 coróne. — Un esemplar 10 bani. — Atât abonamentele cât şi inserţiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 37.—Anul LXVI. Braşov, Duminecă 16 Februarie (1 Martie). 1903.

Românĭ în America.

(a) De patru sute şi atâţia de anĭ, de când s'a descoperit noul continent al Americiei, multe popóre şĭ-au trimis peste Oceanul atlantic prisosul populaţiunei lor şi au găsit acolo teren priincios pentru expansiunea lor comercială şi culturală.

S'au întemeiat acolo împĕrăţii şi republice şi popórele civilisate ale bĕtrânei Europe au arborat în America steagurile lor naţionale. Spaniolii şi Portughezii, Englezii şi Germanii, şi în cele din urmă chiar şi Ruşii au trecut rênd pe rênd şi s'au stabilit în noul continent, ducêndu-şĭ acolo limba şi religia, moravurile şi obiceiurile, virtuţile şi patimele lor.

Şi s'a început acolo o nouă luptă, întâiŭ pentru esistenţă, apoi pentru îmbogăţire. Pădurile virgine, neatinse de secure au fost stîrpite şi s'a început cultivarea pămêntului. S'au întemeiat fabricĭ şi industria înfloritóre americană astădĭ o întrece pe cea europénă. Cărbunii şi ferul, aurul şi argintul şi alte minerale au fost scóse din sînul pămêntul şi puse în circulaţia comercială şi industrială.

Dér America era departe şi veacurĭ de-arêndul era numai pentru popórele acelea accesibilă, carĭ locuind pe cóstele apusene ale Europei se îndeletniciau cu comerciul pe mare. Popórele din centrul Europei nu îndrăsneau nicĭ prin vis a se gândi sĕ întreprindă călĕtorii atât de lungĭ şi primejdióse.

Nu sciu, décă sunt dece anĭ de atuncĭ, de când un vestit cântăreţ român, d. Popovicĭ, originar din Bĕrlad, a fost angajat sĕ facă un turneu de concerte prin oraşele Americei. In lunga sa călĕtorie pe mare mai multe dile după olaltă se întêlnia pe bordul vaporului şi convorbia cu un domn în limba nemţéscă.

Numai după repeţite convorbirĭ, şi numai din întêmplare, se recomandară în cele din urmă şi se descoperiră că amêndoi erau Românĭ. Cel de al doilea era un inginer, fiu de preot din judeţul Fălciu, care era trimis de cătră guvernul român sĕ facă practică în America în minele de cărbunĭ. Nicĭ unul, nicĭ altul nu mergea în America, ca sĕ nu se mai reîntórcă, şi totuşĭ câtă bucurie şi câtă înduioşare n'au simţit amêndoi, când în mijlocul Oceanului, pe bordul unui vapor, cu care călĕtoriau deja de mai multe dile, s'au descoperit că sunt Românĭ şi s'au îmbrăţişat cu dragoste românéscă şi s'au salutat — în dulcea limbă românéscă.

Era lucru rar înainte de asta cu 10 anĭ, a vedé vr'un Român călĕtorind în America.

Adĭ s'a schimbat situaţia.

Nevoile vieţii sunt marĭ şi sarcinile cresc din di în di. Diferite motive de natură economică îi silesc şi pe Românĭ sĕ întreprindă drumul acela fórte lung, nu însĕ ca sĕ cânte la concerte, nicĭ sĕ practice ingineria de mine [illegible] cu sudorĭ de sânge prin cele fabricĭ ca sĕ-şĭ câştige pânea şi sĕ fie vrednicĭ de cei doi dolarĭ, ce-i capĕtă pe di.

Din Canada au cerut mai deunădĭ emigranţii Românĭ de la metropolitul din Iaşĭ, sĕ le trimită un preot, ér noi am publicat sĕptĕmâna acésta o corespondenţă din Pittsburg, iscălită de mai mulţĭ Românĭ ardelenĭ, carĭ apeléză la fraţii lor de aicĭ, sĕ le trimită cărţĭ, căcĭ sunt lipsiţĭ de hrana sufletéscă naţională şi chiar în numĕrul de adĭ încă avem o corespondenţă, în care ni-se comunică faptul, că o sémă de Românĭ din Cleveland-Ohio, din câştigul lor crunt au trimis pe séma bisericei din comuna lor natală suma de o sută de coróne.

Douĕ sentimente ni-se sugeréză când ne gândim la emigranţii noştri din America: Intâiŭ sentimentul *durerii* pentru fraţii, pe carĭ sĕrăcia i-a împins sĕ-şĭ părăséscă vatra părintéscă şi al doilea sentimentul *bucuriei*, că acei fraţĭ nicĭ în noul continent nu-şĭ uită de limba şi legea lor.

Dér sentimentul din urmă este copleşit de cel dintâiŭ, căcĭ orĭ cât interes ar manitesta Românii din America faţă cu cei rĕmaşĭ aicĭ, şi — presupunênd, că ar trăi necontenit în condiţii favorabile — orĭ cât sprijin le-ar da instituţiilor naţionale şi bisericescĭ din Transilvania, un lucru nu se póte tăgădui, anume că prin îndepărtarea lor de la vatra strămoşéscă, numĕrul poporului nostru a scădut, şi forţele nóstre au slăbit, ér încât pentru viitor, a doua generaţie de sigur, nu se va mai gândi la locurile părăsite de părinţii lor.

Revista politică.

Luptă mare se pórtă de cătră *militare*. De cincĭ sĕptĕmânĭ se desbate deja asupra acestor proiecte, şi seria oratorilor din opoziţie nu mai are sfîrşit. Pe la începutul sĕptĕmânei foile guvernului şi ale agrarianilor ungurĭ vorbiau despre un pact, ce s'ar intenţiona a-se face între guvern şi opoziţie, în cestiunea proiectelor. Era vorba ca guvernul sĕ facă kossuthiştilor unele concesiunĭ, ér aceştia sĕ desarmeze şi sĕ lase a-se vota proiectele. Nu s'au adeverit însĕ scirile despre un astfel de compromis. Din potrivă, partidul kossuthist a declarat prin graiul unui representant al sĕu (Barabas Bela), că va continua cu cea mai mare energie lupta pentru „drepturile naţiunei“. Hotărîrea acésta s'a luat şi în conferenţa clubului kossuthist ţinută Miercurĭ, şi décă kossuthiştii nu vor bate în retragere, atuncĭ carul guvernului se va îngloda rĕu şi în mare strimtóre va ajunge d-l Szell cu ómenii sĕi de la ocărmuire.

Discursul lui Barabas, ţinut în şedinţa de Miercurĭ a dietei, a făcut sensaţie prin asprimea cu care a vorbit el la adresa dinastiei de Habsburg şi contra armatei comune şi a organisaţiei sale de adĭ. Rĕsboinic şi ameninţător, Barabas a acusat dinastia dicênd, că de 400 de anĭ membri ei ar fi încercat sĕ calce în picióre drepturile naţiunei ungurescĭ şi că tendinţele dinastiei spre contopire apasă de vécurĭ ca un blăstĕm asupra naţiunei maghiare. Barabas a vorbit cu patimă şi foc contra emblemelor armatei comune, contra imnului casei imperiale şi a adaugat, că „regele nu şĭ-a înţeles încă naţiunea“, ba a ameninţat şi cu aceea, că décă lupta kossuthiştilor nu va dobêndi resultate în favorul pretensiunilor naţionale maghiare, vor pune cestiunea incompatibilităţii corónei împĕratului austriac şi a corónei re-

*

Nu numai în dietă, ci şi afară de dietă lupta acésta a luat proporţii într'adevĕr serióse. S'au organisat în tótă ţéra *meetinguri de protestare* contra proiectelor şi dilnic se trimit dietei petiţii şi adrese în carĭ se cere luarea proiectelor de la ordinea dilei. Astfel obstrucţiunei kossuthiste îi vine în ajutor manifestaţiunea „publicului kossuthist“ şi valurile luptei contra proiectelor devin din ce în ce mai marĭ, lozinca în tabĕra kossuthistă fiind: „séu garanţii depline privitor la validitarea drepturilor naţionale maghiare în armată séu luptă, la infinit contra proiectelor“.

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“

Preumblărĭ în Bucurescĭ.

XXXIV.

Iubite Amice!

E mult de atuncĭ. Era în tómna anului 1875. Dilele de tómnă pe malul Dâmboviţei sunt atât de plăcute, încât numai poetul laureat din Mircescĭ, Alexandri, s'a încumetat a-le descrie cu măestrul lui condeiŭ. In aceste dile poetice mĭ-am început acum douĕ-decĭ şi opt de anĭ preumblările în capitala principatelor române unite.

Dómne! când mĕ gândesc la deosebirea între Capitala de atuncĭ a principatelor române şi între Capitala de acum a regatului român, stau în loc şi mĕ uimesc.

In locul Bucurescilor de-atuncĭ, care era la fel cu oraşele Turciei europene, s'a reconstruit Bucurescii de acum, care cu paşi sigurĭ se apropie de oraşele civilisate ale apusului, atât în ceea-ce privesce clădirea caselor, regularea şi aliniarea stradelor, cât şi în privinţa întocmirilor sociale, economice şi politice.

In actualele cartiere principale ale oraşului au dispărut *mahalalele* cu tot bagagiul de barace insalubre, cum erau bragageriele, simigiriele în care se coceau covrigĭ presăraţĭ cu sĕmînţe de susaiŭ, plăcintăriile cu plăcintele făcute cu seu şi cârnăţăriile cu grătarele pentru fript cârnaţĭ aşedate în uliţe.

Tot aşa s'au dus ca şi când n'ar fi mai fost şi *sacagii* (turcesce *saka*), carĭ cărau apă în butóie aşedate în câte-o teleguţă cu douĕ róte şi trase de câte-o mârţógă, strigând pe uliţĭ: *„hoooap“*!

Dintre vêndĕtorii ambulanţĭ pe strade n'au mai rĕmas decât Oltenii cu fructe, florĭ, legumĭ, paserĭ domestice şi alte articole alimentare de prima necesitate, pe carĭ le pórtă în spinare în coşurĭ atêrnate de cobiliţe şi cu cântarul decimal subsuóră, strigând: „hai cu mielul gras“; „uf! gras mĭeluţiul gras! ce poftiţĭ! de la rinichĭ séu de la ficat?“

„Castraveţĭ şi dovlecei, deştéptă-te nea Mateiŭ!“

„Bobocei, tinerei nu vĕ îmbulziţĭ la ei că vĕ dau la toţĭ“, şi el sĕrmanul n'are pe nimenĭ împrejurul lui. Bobocĭ se numesc puii de gâscă şi de raţe, de la care provine dicătórea românéscă: „tómna se numĕră bobocii“.

Comerciul ambulant cu articole alimentare e admis şi în nouĕle legĭ comerciale. Bucurescii pe-o întindere fórte mare n'are decât trei piaţe: una mare şi douĕ mai micĭ. De aceea e fórte înlesnitor pentru familiile din clasa de mijloc, carĭ nu dispun de servitorĭ, de a-şĭ puté procura din piaţe articolele alimentare necesare în tóte dilele.

Multe încercărĭ s'au făcut, însĕ din nenorocire n'au isbutit, de a puté stabili pe aceştĭ Oltenĭ înzestraţĭ cu spirit comercial în oraşele de peste Milcov, unde şi astădĭ tot numai Jidovii sunt stăpânĭ pe piaţele Moldovei.

Comerciul ambulant cu articole de manufactură, păgubind comerciul stabil cu firme înregistrate şi cu prăvălii închiriate, e interdis, şi Jidovii, în mâna cărora era acest comerciu, fiind lipsiţĭ de un isvor de câştig fără muncă şi bătae de cap, plécă la America.

Una câte una se duc şi se prăpădesc, ca şi câte un cântec bĕtrânesc, urmele rĕmase de regimul fanariot şi de invasiunile turcescĭ şi muscălescĭ.

Infiinţarea din partea statului a caselor de economii, credit şi ajutor, a corpului didactic, a ofiţerilor în activitate, a pensionarilor şi al altor funcţionarĭ publicĭ, a înlesnit creditul prin avansurĭ în contul salariului şi a măturat cămătăria încuibată de „Zarafii levantinĭ“ şi de jidovii turcescĭ şi leşescĭ, carĭ sub firma: *„Case de schimb“*, séu „Zărăfie“, despoiau lumea.

Nu-i mai puţin adevĕrat, că şi reducerea salarielor, carĭ la noi erau prea esagerate şi scumpiau hrana, locuinţa şi îmbrăcămintea, au înlăturat luxul, au moderat pretensiunile şi au deprins clasa funcţionarilor sĕ-şĭ capitaliseze micile economii realisate în dile albe, pentru dile negre.

Legea meseriilor şi înfiinţarea corporaţiunilor a pus temelia desvoltării micei industrii şi a măturat cu măturoiul

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Opositia face responsabil guvernul și cu privire la alte cestiunĭ, ce îșĭ aștéptă resolvirea. Vor suferi proiectele pactului, dice ea, carĭ din causa încăpățînărei guvernului nu vor puté fi desbătute în timpul cerut, vor suferi funcționarii prin aceea, că dieta nu va fi în stare sĕ voteze curênd proiectul de lege despre regularea salariului lor. Unde rĕmâne apoi votarea budgetului pe 1903, căcĭ indemnitatea, ce i-s'a votat guvernului, încetéză cu finea lui Aprilie, termin până la care obstrucția kossuthistă abia va fi desarmată?

*

Pe când se petrec în Ungaria lucrurile acestea, *parlamentul austriac* a isprăvit deja cu proiectul privitor la sporirea contingentului recruților. Tocmai din considerare față cu lupta ce se pórtă în dieta din Budapesta în jurul cestiunilor militare, deputații din camera vienesă au votat încă sĕptĕmâna trecută proiectul, care alaltă-erĭ s'a votat și în camera *seniorilor austriacĭ*. Cu ocasiunea discuțiunei, baronul *Walterskirchen* a dis, că votéză proiectul numai sub condiția, décă se va păstra neatins caracterul unitar al armatei. — Contele *Schönburg* declară de asemenea, că partidul sĕu se va împotrivi cu cea mai mare energie orĭ-căror tendințe îndreptate spre sguduirea unității armatei. In alte țĕrĭ, dise oratorul, apĕrarea spiritului național estrem în armată póte sĕ fie de folos, în monarchia nóstră însĕ principiul acesta e păgubitor și nu se póte aplica. Ceea-ce se cere în Ungaria — adause contele — numai de dragul ideii naționale maghiare, duce spre separațiunea armatei și la renunțarea la unitatea ei. Nu vrem — continuà contele Schönburg — sĕ contribuim cu 70% la armata comună, décă vor isbândi aceia, carĭ contribue numai cu 30%. Așteptăm, ca ministrul apĕrării țĕrii sĕ declare aci categoric, că nu se vor sgudui cu succes din nicĭ o parte drepturile șefului suprem al armatei cu privire la conducerea unitară și la organisația armatei. Décă se va întêmpla acésta, atuncĭ putem fi liniștiți, că armata nóstră comună, pentru care aducem sacrificii așa de marĭ, va fi condusă spre apĕrarea monarchiei, conform vechiului sĕu spirit și a tradițiilor sale. — In spiritul acesta a vorbit baronul *Chlumetzky* și contele *Harra*.

Ministrul apĕrării, contele *Welsersheimb* a declarat, că guvernul e consciu de datorința lui întru a susține principiul legal, în sensul căruia tóte dispositiunile privitóre la conducerea, comandamentul și organisarea armatei este un drept esclusiv al Maj. Sale (Aprobărĭ). Sunt în posiție — adăuse ministrul — de a repeta declarația, că voința prea înaltă este, ca *nu numai în formă, ci și în fond armata sĕ rĕmână pe deplin comună*.

Declarația ministrului fù primită cu aplause și aprobărĭ, — și proiectul s'a votat și în a doua și în a treia cetire.

*

Arătăm mai jos conținutul planului de *reforme pentru Macedonia*, elaborat de guvernele din Viena și Petersburg, presentate Sultanului, sprijinite și aprobate de tóte puterile semnatare ale tractatului de Berlin și primite de guvernul turcesc. Se speră, că prin introducerea acestor reforme populațiunile nemulțumite ale provinciilor turcescĭ la care se referă ele, se vor liniști, și ast-fel se va puté evita isbucnirea de turburărĭ sângeróse în Peninsula-balcanică. Atât Rusia, cât și Austro-Ungaria și cele-lalte state cred, că prin acésta se va satisface în cât-va dorințelor creștinilor și ordinea și pacea vor domni érăși în orientul european.

E curios însĕ, că abia a sosit la Constantinopol memoriul ruso-austriac în privința reformelor, și étă că din diferite părțĭ sosesc scirĭ neliniștitóre cu privire la atitudinea Turciei și a statelor balcanice interesate de aprópe față cu cestiunea macedoneană. Marile diare germane primesc din Constantinopol scirea, că cu tóte desmințirile oficióse, *Turcia se pregătesce de rĕsboiŭ*. Valii provinciilor au primit ordinul, ca sĕ încasseze toți banii ce se pot incassa și sĕ-i trimită fondului de rĕsboiŭ. S'au adunat până acum cincĭ milióne piastri. Guvernul turcesc organisézà douĕ regimente de cavalerie ușóră din semințiile semibarbare, cu menirea de a fi la disposiția trupelor celorlalte. El trimite necontenit trupe la granița de miadă-nópte.

Ceea-ce face Turcia, face și *Bulgaria*, unde lumea e convinsă, că un rĕsboiu este inevitabil. Bulgaria îșĭ sporesce cordonul de la graniță și diarele bulgărescĭ ațîță dilnic spiritele, propovăduind rĕsboiul și rĕscóla.

Unele foi afirmă, că și în armata monarchiei nóstre s'ar face pregătirĭ pentru eventuale evenimente în Balcanĭ. O telegramă din Fiume anunță, că o parte din flota austro ungară de rĕsboiŭ a primit ordinul sĕ plece la Pola. Aicĭ vasele de rĕsboiŭ vor fi provĕdute cu telegraf sistem-Marconi. La mijlocul lui Martie va merge la Salonic, ca dimpreună cu flota de rĕsboiŭ ruséscă sĕ facă o demonstrație navală.

Scirile acestea, cum am mai dis și altă-dată, pot sĕ fie mai mult séu mai puțin esagerate. Nu se póte tăgădui însĕ faptul, că cestiunea macedoneană a ajuns într'un stadiu fórte acut și că fórte ușor se pot nasce de aicĭ marĭ încurcăturĭ.

Pressa ungurésca și România.

(*Mărturisirĭ prețióse*).

„Bukuresti Magyar Ujság“ de la 22 Febr. scrie următórele:

In România îșĭ câștigă pânea în permanență mai multĭ de *150.000 Ungurĭ*, pâne care *acasă nu o găsesc*. Unde se află în grupe mai marĭ, pot forma societățĭ, și décă au mijlóce pot sĕ-și țină și școlĭ și bisericĭ; *nimenea nu-i conturbă, ca sĕ nu trăiéscă ungurésce între păreții societăților, școlilor și bisericilor lor.*

Va sĕ dică *nu-i merge rĕu muncitorului ungur în România*, unde sunt binevĕdute și nisuințele industriei și comerciului ungurésc, ba nu numai binevĕdute, dér chiar cu mai multă simpatie întêmpinate de cât ale vechilor state industriale și comerciale.

Din tóte aceste ar trebui sĕ conchidem, că în Ungaria este întêmpinată cu recunoscință buna disposiție a României față cu Ungurii imigrați și față cu interesele economice ungurescĭ și că i-se esprimă mulțumită pentru acésta. Dér tocmai contrarul se întêmplă: diarele ungurescĭ nu contenesc a publica scirĭ defavorabile despre România și fel de fel de *atacurĭ neîntemeiate*.

De câte-orĭ apare câte o asemenea scire în foile din Budapesta, Ungurii din România se întristéză. Nu pentru-că aicĭ i-ar face cineva rĕspundĕtorĭ pentru atitudinea pressei din Budapesta și i-ar face sĕ simțéscă mânia românéscă — nu, acésta nu se întêmplă, dér *sunt mâhniți pentru că îi dóre și se rușinéză în sufletul lor, că foile patriei lor sunt atât de nedrepte față cu țéra, care lor le arată atâta ospitalitate.*

Ce voesc cei din Ungaria de la România? Décă sunt atât de scurt vĕdĕtorĭ în viitor, în cât apropierea nu li-se pare urgentă, pentru-ce vor dușmănie? *Ce folos vĕd în aceea, că neîntrerupt omóră, prin ura lor, orĭ-ce simpatie către Ungurĭ?* Cine va avé folos de aicĭ? Ungurii, carĭ trăesc în România? Séu industria, comerciul, politica ungurésca? Și care e causa acestei grozave urĭ? A greșit România contra Ungariei?

Este aicĭ vre-un curent anti-maghiar, décă nu se provócă din cealaltă parte? Nicĭ vorbă de așa ceva. Opinia publică ungurésca plécă de la prejudițiĭ și presupunerĭ greșite, le vede tóte câte se petrec aicĭ, în lumină falșă, séu nu le vede de loc, și este imposibil a o capacita sĕ vadă adevĕrul. Ca și cânnd șĭ-ar fi perdut vederea!

Nu este fără interes a spune, că *foile ungurescĭ, carĭ mereu atacă, au intrare liberă în România*, d. e. „Magyar Szó“, *pe când o parte a pressei române, indiferentă față cu trebile ungurescĭ, este oprită a întra în Ungaria.* Décă în adevĕr Ungurul ar fi urgisit aicĭ, nu s'ar fi oprit de mult întrarea în țéră a celor mai multe foi ungurescĭ?

Suntem convinșĭ, că foile ungurescĭ sunt de bună credință și numai din lipsă de orientare atacă România și tocmai de aceea le rugăm în numele scopului pe care cu toții îl servim, în numele iubirii patriei ungurescĭ, sĕ-și dea silința a cunósce adevĕrata stare a lucrurilor și a fi drepte! Noi carĭ trăim aicĭ în mijlocul națiunei române, vedem că *atitudinea antiromânéscă a presei ungurescĭ strică fórte mult Ungariei*, căcĭ îi sacrifică simpatiile și posiția economică, fără ca sĕ-i câștige în schimb alt-ceva. *Și pe lângă că-i vatĕmă grav interesele, mai pĕcătuesc și în contra dreptății.*

Reformele macedonene.

Nota austro-rusă dată guvernului otoman este concepută în termenii următorĭ:

Guvernele austro-ungar și rus, animate de sincera dorință de a vedé înlăturate causele turburărilor, carĭ se produc de vre-o cât-va timp în vilaetele Salonic, Kossovo și Monastir, sunt mărginațe, ca acest scop n'ar puté fi atins, de cât prin aplicarea unor reforme, carĭ ar ameliora starea populațiunilor din acele vilaiete.

După cum resultă din comunicările adresate de curênd de către Pórtă ambasadorilor strĕinĭ de la Constantinopol, guvernul otoman a recunoscut el însușĭ necesitatea de a avisa la mijlócele necesare pentru a da o sancțiune mai energică legilor și de a reprima abusurile.

Luând act de aceste bune disposițiunĭ, guvernele austro-ungar și rus, au crediut totușĭ, că în interesul menținerei liniștei și a ordinei în aceste ținuturĭ ar fi de cea mai înaltă importanță complectarea regulamentelor puse de curênd în aplicațiune, și în acéstă ordine de idei ambele

---

măturătorilor stradelor pe cârpacĭ și pe șarlatanĭ veniți la noi din Galiția și din Rusia.

Sciințele de stat și juridice, în trecut erau atât de desprețuite, încât se găseau judecătorĭ și advocațĭ, carĭ pledau până sus la Curtea de Casațiune, fără sĕ scie legile. Intre acești ómenĭ ai trecutului cei mai învățațĭ erau *inculții* eșiți din fabrica de advocațĭ de la Têrgoviște, din fabrica de bacalaureațĭ de la Mazar-pașa și din fabrica licențiaților în sciințele de stat din strada Scaunelor în Bucurescĭ. Populațiunea acestor fabricĭ se compunea din *analfabeți*: băeți de prăvălie, băcanĭ, cărcimarĭ, făinarĭ, scăpătațĭ și fugarĭ de pe la școlĭ. Fabricile erau întreținute de profesori parteculari.

Astădĭ însĕ sciințele juridice au cucerit terenul, pe care îl meritau, și au ajuns la aceeașĭ valóre ca și în statele civilisate. In funcțiunile administrative și judecătorescĭ nu se mai admit, decât acei cu titlurĭ academice.

In corpul advocaților, carĭ fac parte integrală din justiția țĕrii, nu se mai primesc decât numai Românii licențiațĭ, séu doctorĭ în drept, carĭ au vârsta de 25 anĭ împliniți, au satisfăcut serviciul militar, au făcut stagiul de doi anĭ, au trecut examenul de capacitate. Stagiul de doi anĭ trebue sĕ-l facă la un advocat cunoscut care esercită profesiunea de cel puțin 5 anĭ pe lângă Tribunale și Curțĭ.

Stagiarul nu va puté pleda în primul an înaintea nicĭ unei instanțe judecătorescĭ. In al doilea an el va puté pleda singur, fie înlocuind pe advocatul patron, fie în numele sĕu propriu, însĕ numai înaintea judecătoriilor de ocol și tribunalelor de prima instanță.

Impreună și alăturea cu advocatul titular, el va puté pleda chiar înaintea curților de Apel și a Inaltei Curțĭ de casațiune și justiție. Stagiarul asemenea va puté în acest al doilea an sĕ fie însărcinat a apĕra *ex officio* în materie criminală înaintea curților cu jurați și a suplini pe patron în afacerile, cu carĭ acesta a fost însărcinat ca asistență judiciară.

Colaborarea stagiarului este gratuită. In al doilea an însĕ el va avé drept la o parte din onorariu în procesele în care va fi ajutat pe advocatul titular, care îĭ va fixa remunerarea în raport cu munca, capacitatea și stăruința pe care a desvoltat'o în aceste procese.

Profesiunea de advocat e incompatibilă cu tóte funcțiunile de ordine administrativă și judecătorésca. Ea e asemenea incompatibilă cu orĭ-ce funcțiune plătită cu o léfă de stat, comună séu județ, afară de advocatul acestor instituțiunĭ séu al orĭcăror altor instituțiunĭ publice, orĭ private.

Tot în acéstă ordine de idei, trebue sĕ mai constat, că armata nóstră, corpul technic, corpul telegrafo-poștal, corpul didactic, instrucțiunea publică și drumurile de fier stau pe acelașĭ nivel ca și în statele civilisate.

Inființarea în comunele rurale a școlelor de meserii agricole și a școlelor de agricultură practică, va îmbunătăți traiul țĕranului, care se va deprinde a-șĭ cultiva mai bine pămêntul și îl va învĕța sĕ-și facă singur uneltele de carĭ are trebuință, séu a și le procura de la consătenii sĕi meseriașĭ, fără a-șĭ mai goli punga în buzunarele strĕinilor de pe la orașe.

Tot așa și noua direcțiune dată instrucțiunei fetelor va reduce în mod simțitor numĕrul absolventelor liceelor și a licențiatelor facultăților universitare, carĭ ne amenințau până mai erĭ alaltă-erĭ cu formarea unui proletariat intelectual femenin.

Instrucțiunea modernă dobêndită în școlele secundare de fete, e suficientă ca fetele nóstre sĕ devină *guvernante* și *bone* în locul Germanelor și Franceselor la copiii familiilor boerescĭ. De asemenea și înmulțirea școlelor profesionale de fete vor produce lucrătóre și măestre, carĭ, deschidênd ateliere pentru croitorie, rufărie, mode și florĭ, vor concura cu strĕinele îmbogățite vĕdênd cu ochii în orașele nóstre.

Scólele de *menagiu*, începênd sĕ funcționeze în mod sistematic, vor produce *menagere* și *lucrătóre casnice*, și fetele din clasa familiilor sĕrace din suburbii vor puté ocupa serviciile, pe carĭ le îndeplinesc ca *menagere* fetele maghiare din Sĕcuime, carĭ vin în țéră îndemnate de dorința de a-șĭ găsi norocul, séu cum dic ele *„menyek a tzárába szerencsét keresni“*. Și în adevĕr cunosc chiar și eu multe din ele, carĭ șĭ-au găsit norocul la noi, fiind-că prin munca lor casnică lĭ-a ieșit numele la ivélă, că ar fi bune găzdóie, și s'au măritat după funcționarĭ inferiorĭ, negustorĭ și meseriașĭ, așa că astădĭ sunt cocóne cu bună posițiune socială și stare materială. Astfel, décă fetele nóstre ieșite din școlele de menagiu vor ocupa în viitor acest teren de muncă onestă domestică, fetele maghiare vor rĕmâné în patria lor, fără ca guvernul ungar sĕ mai aibă nevoie de a le mai pune bețe în róte și piedecĭ în cale spre a le opri de a nu veni în țéră de témă că s'ar romanisa.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

guverne au căḑut de acord asupra necesităţii de a recomanda guvernului otoman aplicarea câtor-va dispoziţiunĭ, carĭ se pot resuma astfel:

Pentru a asigura succesul misiunei încredinţate inspectorului general, acesta va fi menţinut in funcţiune pentru o periodă de mai mulţĭ anĭ, hotărîtă de mai înainte. Inspectorul nu va puté fi revocat înainte de expirarea acestui period, fără consultarea prealabilă a puterilor. Inspectorul va avé facultatea, décă menţinerea ordinei publice o cere, de a se servi de trupe otomane, fără de a avé la fie-care dată recurs la guvernul central.

Valiĭ din vilaiete sunt datorĭ a-se conforma cu stricteţă instrucţiunilor inspectorului general în ce privesce reorganisaţia poliţiei şi a jandarmeriei. Guvernul otoman va face apel în acéstă privinţă la concursul specialiştilor străinĭ.

Jandarmeria va fi compusă din creştinĭ şi musulmanĭ, în proporţiune cu numĕrul populaţiunilor localităţilor respective In ce privesce pe guarḑii câmpenĭ, ei vor fi creştinĭ acolo unde majoritatea populaţiunei este creştină. Acésta în vedere, că vexaţiunile şi escesele pe carĭ populaţiunea creştină a avut sĕ le sufere adese-orĭ din partea unor rĕu-făcĕtorĭ arnăuţĭ, şi în vedere că crimele şi delictele comise de aceştia rĕmân în cele mai multe casurĭ nepedepsite. Guvernul otoman va avisa fără întârḑiere la aflarea mijlócelor pentru a pune capĕt acestei stărĭ de lucrurĭ.

Numĕrul arestărilor, făcute în urma ultimelor turburarĭ în sus numitele trei vilaiete, producênd o escitare în spirite, guvernul otoman, spre a grăbi reîntórcerea la o situaţiune normală, va acorda o amnistie complectă tuturor acusaţilor séu condamnaţilor pentru delicte politice, precum şi emigraţilor.

Pentru a asigura funcţionarea regulată a instituţiunilor locale, un budget de veniturĭ şi cheltuelĭ va fi întocmit pentru fie-care vilaiet. Impositele percepute în aceste provincii, sub controlul băncei otomane, vor fi destinate în primul loc pentru trebuinţele administraţiunei locale.

Plata serviciilor civile şi militare se va face din veniturile exclusive ale acestor vilaiete. Percepţiunea dijmei va fi modificată şi arendarea ei în total va fi des fiinţată.

*

Ḑiarul *„Fremdenblatt“* vorbind de propunerile făcute de cele douĕ guverne austro-ungar şi rus în privinţa Macedoniei, reamintesce ultimele expunerĭ ale contelui Goluchowski asupra cestiunilor din Balcanĭ şi acordul austro-rus, care a dat cele mai bune resultate.

Ḑiarul vienes spune, că Pórta apreciind recomandaţiunile serióse ce i-au fost adresate de cătră Puterĭ, de lungă vreme a luat iniţiativa la începutul lui Decemvrie trecut a unei serii de mĕsurĭ administrative, carĭ trebuiau sĕ aducă o îmbunătăţire a situaţiunei.

Aceste mĕsurĭ însĕ n'au putut fi considerate ca îndestulitóre, pentru-că nu atingeau de loc punctele esenţiale, carĭ provocau nemulţumirea populaţiunei.

Propunerile Austro-Ungariei şi Rusiei aprobate de tóte puterile semnatare ale tratatului din Berlin şi adoptate de cătră Sultan, cuprind tóte cestiunile, carĭ de mult timp sunt recunoscute ca pricine capitale ale situaţiunei actuale, şi sunt proprii de a aduce o sigură îndreptare acelei situaţiunĭ.

Puterile stăruind la Constantinopol pentru adoptarea acelor propunerĭ, erau de mai înainte sigure, că veleităţile acelora, carĭ vĕd scăparea patriei lor numai într'o autonomie politică, nu vor fi satisfăcute; dér puterile au trebuit mai întâiŭ de tóte sĕ ia în consideraţiune drepturile de suveranitate ale Sultanului.

Incercările făcute de a schimba pe cale revoluţionară situaţiunea, de fapt nu pot găsi cu siguranţă un sprijin la tóte puterile.

Populaţiunile din Macedonia pot sĕ fie însĕ încredinţate prin demersurile făcute, că puterile sunt mişcate de suferinţele lor. Mĕsurile adoptate de Turcia sunt câştigurĭ positive şi puterile vor îngriji, ca ele sĕ fie esecutate conscienţios, şi prin colaboraţiunea sinceră a tuturor elementelor interesate se va reuşi de a regula în mod pacĭnic acéstă cestiune, a cărei soluţiune prin forţă ar puté avé urmărĭ incalculabile.

O circulară a comitetului macedonean.

Cu tóte mĕsurile luate de guvernul bulgar, contra şefilor comitetelor macedonene, membrii acestor comitete nu au încetat a lucra cu mai mare zel.

Următórea circulară adresată ḑilele acestea de comitetul central cătră preşedinţii diferitelor sub-comitete, dovedesce cât de mult au lucrat şi lucréză comitetele bulgare, în favórea causei lor din Macedonia.

Étă o traducere fidelă după acéstă circulară:

„Domnule preşedinte!

„Fórte importante şi prin escelenţă marĭ ḑile vor rĕsări în curênd pentru causa şi organisaţia nóstră.

„Fraţii noştri de dincolo de Rila, carĭ în tómna trecută au sfărîmat lanţurile celor cincĭ secole de sclăvie şi cu arma în mână au strigat: *„Libertate séu mórte“*, nestrămutat au decis sĕ continue lupta în primăvara curentă, sĕ o întăréscă şi sĕ o generaliseze.

„După informaţiunile ce posedăm, marile şi sfintele cuvinte *libertate séu mórte* vor rĕsuna în primăvara acésta peste întrégă întinderea Balcanilor, peste tóte văile macedo-andrianopolitane. Ultima óră va suna în curênd şi atuncĭ vai celui ce va fi surprins nepregătit de marele şi decisivul moment!

„Pe noi, pe comitetul nostru, se bizue tóte speranţele, spre noi sunt îndreptate privirile a milióne de fiinţe, fraţii noştri din Turcia spre noi ridice mânile cerênd ajutor luptătorilor de dincolo de Rila.

„Avênd acésta în vedere, cunoscênd, că timp pentru a lucra şi a ne pregati mai avem numai o lună, comitetul speră, d-le preşedinte, că d-v. veţĭ aprecia acest scurt şi atât de preţios timp, întrebuinţându-l nu la consfătuirĭ şi cestiunĭ dăunătóre şi păgubitóre în momentele acestea de muncă pentru independenţă, ci la mijlócele la pregătirele necesare şi la o muncă neîntreruptă şi rodnică pentru reuşita acţiunei nóstre. De mijlóce şi numai de mijlóce are aḑi nevoe comitetul nostru, pentru a puté sĕ-şĭ îndeplinéscă menirea sa. Şi étă pentru-ce, comitetul central superior macedo-andrianopolitan, apeléză la tóte sub-comitetele macedo-andrianopolitane, şi le îndémnă la o muncă comună şi energică recomandând următórele mĕsurĭ carĭ trebuesc luate imediat, pentru sporirea şi întărirea veniturilor comitetului:

„1) Fie-care consiliu, în adunarea sa, care se va convoca imediat după primirea presentei circularĭ, va înfiinţa un budget de veniturĭ, donaţiunĭ în banĭ séu natură, după starea populuţiunei oraşului séu comunei. După o ḑi séu douĕ consiliul va învita pe toţĭ cetăţenii mai de sémă şi cu o mai mare influenţă, fără deosebire de culóre politica şi vêrstă, ca sĕ le comunice şi deslușéscă că sumele prevĕḑute în budgetul consiliului sunt neapărate comitetului şi acésta în timpul cel mai scurt; va ruga pe cei presenţĭ sĕ alégă pe cei mai cu dare de mână în oraş séu comună şi sĕ-şĭ ia sarcina fie-care a complecta budgetul alcătuit — şi imediat ce se vor înfiinţa epitropiĭ separate, sĕ fie obligate a începe incassările.

„Trebue sĕ sciţĭ totuşĭ, că aceste mijlóce sunt neapĕrate organismului nostru, şi comitetul trebue sĕ le aibă la dispoziţia sa cel mai târḑiu până la finele lunei Februarie.

„2) Sĕ se numéscă comisiunĭ, carĭ sĕ fie însărcinate cu adunarea materialului, adecă opincĭ, caftane, ghete, cămăşĭ, îmbrăcăminte, patrontaşe.

„3) Abonamentele membrilor se vor incassa regulat şi se va căuta a se inscrie cât posibil mai mulţĭ membri;

„4) Sĕ se sporéscă numĕrul representaţiilor, lotăriilor şi al celorlalte mijlóce în folosul causei;

„5) Sĕ se facă un apel cătră membri comitetului, prin care sĕ-i învite a achita abonamentul întreg pe un an.

„Tóte mĕsurile de mai sus sĕ se aplice şi la comune, însărcinându-se cu aplicarea lor persóne cunoscute şi oneste.

„Recomandându-vĕ mĕsurile de mai sus, avem credinţa, că d-vóstre, d-le preşedinte, avênd în vedere importanţa momentului nu veţĭ perde nicĭ energia, nicĭ timpul, şi veţĭ face tot posibilul pentru realisarea unor mijlóce cât mai marĭ, atât de neapărate aḑĭ pentru causa desrobirei.

„Repetăm, că mijlócele acestea e absolut indispensabil ca sĕ le aibă comitetul, cel mai târḑiu peste o lună, pentru a puté în mod sigur sĕ facem faţă evenimentelor, carĭ vor lua nascere primăvara curentă dincolo de Rila şi Podopi.

Preşedinte *St. Mihailovski* — Secretar *Iv. Stoitzof*

SCIRILE ḐILEI.

— 15 (28) Februarie.

Sentinţa lui Victor Lazar confirmată. Se scie, că Victor Lazar a fost condamnat la curtea cu juraţĭ din Cluşiŭ la patru lunĭ închisóre şi 600 cor. amendă. Causa pentru care Victor Lazar fusese dat în judecată a fost broşura întitulată *„Dar de Paşci“*, care s'a trimis ca supliment la „Fóia Poporului“ şi în care Lazar descriea viéţa lui Ion *Buteanu* din Şomcuta-mare, ucis la 1849 de revoluţionarul Hatvani. In biografia lui Buteanu procurorul a vĕḑut „aţîţare contra naţiunei maghiare“, ér juraţii din Cluşiŭ şi tribunalul au osândit pe Lazar la pedépsa de mai sus. Lazar însĕ a făcut recurs la Curie şi după cum se scrie din Budapesta, Curia a confirmat (întărit) sentinţa de la Cluşiŭ, aşa că Lazar va trebui sĕ între acuma în închisóre.

Pedépsa lui Schroff redusă cu douĕ lunĭ. Herman Schroff redactorul de la ḑiarul săsesc din Braşov „Kronstädter Zeitung“ fusese condamnat pentru „aţîţare contra naţiunei maghiare“ la un an închisóre şi 5000 coróne amendă. Curia a schimbat sentinţa acésta, reducênd pedépsa lui Schroff la 10 lunĭ închisóre.

Pentru Dr. D. P. Barcianu. Precum aflăm, comitetul „Reuniunii sodalilor românĭ din Sibiiu“, întrunit Joi în şedinţă administrativă, între altele luând act despre casul trist al trecerii la cele veciniсe a mult regretatului Dr. D. P. Barcianu, fost cald sprijinitor şi binevoitor al causei meseriaşilor noştri, tot-odată vechiŭ membru ajutător al Reuniunei, a luat hotărîre

---

Statul nostru, nefiind *şovinist* şi *agresiv*, nu silesce pe nimenea sĕ se facă Român, şi cu atât mai puţin pe Jidovĭ şi pe Maghiarĭ. Fondul lui moral e umanitatea, dreptatea şi libertatea, lăsând în pace pe ómenii de alt neam sĕ trăiască cum le place şi sĕ se cultive în limba lor, în religiunea lor şi în şcóla lor. Dovadă în acéstă privinţă ne-o ofer numĕrósele şcolĭ, societăţĭ şi cluburĭ unguresci din ţéră, carĭ îşĭ cultivă în deplină libertate religiunea, limba şi literatura naţională, şi la ḑile marĭ Maghiarii arboréză pe edificiile lor tricolorul maghiar, fără ca poliţia, séu publicul român sĕ-i supere.

Biserica nóstră naţională îmbrăţişéză pe toţĭ fiiĭ ómnnilor, carĭ îi cer ajutor şi mângăere sufletéscă. Aşeḑĕmintele nóstre de binefacere întemeiate pe caritatea creştină şi iubirea de-aprópelui; legile nóstre protectóre; limba nóstră dulce şi armoniósă uşor de învĕţat; ospitalitatea şi toleranţa nóstră: tóte aceste înalte însuşirĭ şi instituţiunĭ ale poporului român sunt atât de atrăgĕtóre, încât strĕinii stabiliţĭ în ţéră, décă nu în prima generaţiune, în a doua de sigur, afară de Jidovĭ, se romaniséză de sine, fără sĕ-i silim noi.

In numĕrósele nóstre spitale, pe carĭ Ungaria nu le are, şi carĭ sunt fondate şi dotate de evlavioşii boerĭ ai ţĕrei, se primesc gratuit toţĭ bolnavii, fără deosebire de naţionalitate şi religiune, fie chiar necreştinĭ, séu de religiune mosaică orĭ musulmană. La *Maternitate* se primesc de asemenea gratuit tóte femeile sĕrace, fără deosebire de clase, de religiune séu de naţionalitate.

Firea nóstră fiind blândă şi îngăduitóre, n'am înfiinţat bariere pe la hotarele ţĕrii spre a opri, cum fac Ungurii, produsele literare tipărite în alte ţĕrĭ şi în alte limbĭ. Chiar şi ḑiarele duşmane nouĕ, cum e „Frankfurter Zeitung“ séu „Egyetértés“, au întrare liberă la noi.

In ţéra românéscă pressa fiind liberă *„Bucuresti Magyar Ujság“* n'are trebuinţă sĕ depună cauţiune în banĭ la cassieria de Ilfov, spre a puté fi confiscată de procurorĭ, ér redactorii maghiarĭ pentru-că fac propagandă maghiară în ţéră sĕ fie trimişĭ la Văcăreştĭ, cum fac Ungurii carĭ trimit pentru tóte nimicurile pe ḑiariştii românĭ în închisorile de la Seghedin, confiscându-le şi cauţiunea ce ei trebue sĕ o depună în banĭ grei pentru ḑiarele lor.

Maghiarii ar trebui sĕ se pĕtrundă, că nu prin asuprire şi şovinism violent se póte dobêndi iubirea popórelor nemaghiare în statul poliglot ungar.

Stăpânirea ungurésca n'ar trebui sĕ aibă în vedere numai scopul de maghiarisare şi n'ar trebui sĕ crédă, că prin mĕsurĭ poliţienescĭ, jandarmĭ şi întemniţărĭ s'ar puté asigura supremaţia şi dominaţiunea elementului maghiar în regatul ungar, care e mai mult decât *vasal*, făcênd parte integrală din imperiul austro-ungar!

Astăḑĭ, când tóte popórele aspiră sĕ se pótă desvolta liber pe terenul cultural şi economic, conform însuşirilor lor de *rasse*, ceea-ce a dat şi dă loc multor prefacerĭ în viaţa statelor, se nasce întrebarea: óre numai Maghiarii ar puté avé darul, ca în secolul al XX-lea sĕ pótă desnaţionalisa pe alte popóre, carĭ tind, *ca şi ei*, la o viaţă naţională şi liberă?!

Absolutismul austriac cu tóte ale lui apăsărĭ a trebuit sĕ plece, regimul esclusivist şi de despotism musulman se apropie de peire în Orientul european, moscovitismul autocrat şi oligarchic se luptă cu mórtea: au dóră numai *absolutismul şovinist* maghiar ar puté avé viaţă şi misiune civilisătóre în Orientul europén?!!

Acéstă înaltă şi delicată misiune din voinţa lui Dumneḑeu revine poporului român, care prin instituţiunile sale filantropice, umanitare şi liberale constitue un element de ordine şi de civilisaţiune în Orientul Europei.

„România“, — de mult a ḑis poetul — „viitor de aur are“ şi prorocirea marelui Bolintineanu s'a şi împlinit în mare parte.

Pe câmpiile de pe vatra Dunării încălḑite de mândrul sóre şi adăpostite de codrul Carpaţilor s'a născut, ca Fenicele din cenuşa sa, un regat român frumos şi sănĕtos, botezat cu sângele eroilor urmaşĭ ai lui Ştefan şi Mihaiŭ şi încoronat cu coróna de oţel.

In memorabilul discurs rostit în şedinţa Senatului de la 29 Ianuarie 1903 cu ocasiunea organisării poliţiei generale a statului român, distinsul bărbat de stat, actualul prim-ministru, d-l Dimitrie Sturdza, a dat cea mai înaltă espresiune şi cea mai adevĕrată definiţiune **stăruinţelor** române accentuând:

„Rostul Regatului român **este progres cultural** şi **economic**, prin urmare, desfiinţarea tuturor vestigiilor miseriei şi barbariei, sub carĭ am avut nenorocirea de a geme timp îndelungat.“

Bucurescĭ, 12 Februarie 1903.

Teofil Frâncu.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

de a lega pe vecie numele decedatului de Reuniune prin crearea unui fond, care sĕ pórte numele lui Dr. D. P. Barcianu, și avênd menirea de a oferi ajutóre sodalilor, membrii ai Reuniunei, lipsiți de lucru. Basa fondului o formézĕ suma de 20 cor. prisos din sumele întrate pentru organisarea unei școle de dans, ce s'a ținut de la sĕrbătorile Crăciunului sub conducerea notarului Reuniunei d-l I. Apolzan. Ulterior se vor lua mĕsuri, ca la acest fond sĕ contribue fie-care meseriaș român. Conducĕtorii școlei de dans au mai dăruit din sumele prisosite: 5 coróne la „fondul masa învĕțăceilor"; 5 coróne la fondul stégului și 5 coróne la fondul de 20 bani, pentru acuirarea unei case cu hală de vêndare. Fie ca acest act de pietate sĕ afle cât mai mulți sprijinitori și imitatori.

Serata musicală a tinerimei române din Oradea-mare. Am anunțat la timpul sĕu, serata musicală a tinerimei române din Oradea-mare. Acéstă seratĕ s'a ținut Joi în 26 Februarie și a reușit fórte bine. Tóte punctele au fost aplaudate, mai ales însĕ cele esecutate de domnișórele Lucreția *Mureșanu* și Irene *Popovici*. Cu deosebire d-șóra Mureșanu care a avut de esecutat 4 numere din program a dat o splendidă dovadă atât despre talentul sĕu, cât și despre școla escelentă de care a avut parte. Dintre cele patru puncte două au fost pentru pian (Henschel „Morgenhymne" și Rhapsodie XIV de Liszt), ér două pentru voce: un cântec românesc și unul italienesc. D-șóra Popovici a esecutat la pian 2 bucăți una de Liszt și a două cântece românesci. — După concert a urmat dans.

Rĕsboiŭ de stradă în Constantinopol. Luni după amiadĕ trimiși ai poliției turcesci voind sĕ facă arestări la o casă din apropierea agenției diplomatice a Bulgariei, cei din casă i-au întêmpinat cu pușcături și i-au silit sĕ se retragă. In urmă s'au reîntors cu ajutor de miliție și luând casa cu asalt, au întrat în ea, unde s'a încins luptă oribilă între căsenĭ și între polițiștii și soldații turci. La sfîrșitul luptei soldații au scos din casă doi-spre-ḑece ómenĭ, parte morți, parte răniți grav. Dintre soldați încă au fost uciși vre-o câți-va, ér opt au fost răniți. Toți cei împușcați ori arestați cu ocasiunea acestei sângeróse perchisițiunĭ, sunt bulgari macedoneni. — Atâta spun rapórtele; cei cari sciu însĕ cum a fost pregătit rĕsboiul din 1877—78, în ciocnirea de Luni vor vedé ceva mai mult decât o simplă ciocnire între cetățeni și organele poliției.

Un nou comerciant român în Sebeșul-săsesc. Dumineca trecută s'a cununat în Sebeșul-săsesc tînĕrul comerciant d-l Iancu *Candrea*, fiiul vitreg al d-lui N. P. *Petrescu*, din Brașov, cu dómna *Hareti* vĕd. Iosif *Oniția*. Tînĕrul comerciant are frumósă practică și cunoscințe comerciale, așa că pe dreptul merită tot sprijinul publicului român din părțile acelea.

Situația visteriei statului român, A apărut situațiunea tesaurului public pe ḑiua de 31 Decemvrie 1902. Din ea reiese, că de la 1 Aprilie până la 31 Decemvrie 1902 s'au incassat 12.807.520 lei mai mult decât în spațiul de timp al serviciului budgetar precedent. Din situația bănéscă a tesaurului reiese, că la 31 Decemvrie era un escedent de incassări asupra cheltuelilor de 25.166.274 lei. In casele publice se aflau la 31 Decemvrie 1902 în numĕrar 49.158.830 lei.

Animalele domestice în România. Ministeriul român al domeniilor a publicat o importantă statistică asupra animalelor domestice din țéra. Datele aceste statistice au fost culese până la 31 Decemvrie 1900. Din acea statistică se constată, că în țéră sunt 971321 proprietari de animale; 46776 armăsari, 388.222 cai, 338.465 epe, 90861 mânzi, 7186 asini, 515 catîri, 24113 tauri, 1124360 boi și juncani, 380720 vaci cu lapte, 370507 vaci sterpe, 285507 viței și vițele, 7243 bivoli, 10482 malaci și malace, 266811 berbeci, 79475 berbeci bătuți, 4840353 oi fătătóre, 357374 oi sterpe. 911431 noatenĭ, 13605 tapĭ, 218910 capre, 69139 vieri, 583532 scrófe, 783171 mascurĭ, 273352 purcei de lapte. — In aceeași statistică se prevede și numĕrul stupilor. Sunt 392962 stupĭ românescĭ și 7218 stupĭ sistematicĭ. — Pășunele permanente au o întindere de 1495556 hectare, ér cele temporare de 285825 hectare.

Ce face beția. Din *Intre-Galde* primim următórea scire: In 13 l. c. întorcêndu-se către casă, de la têrg din Ighiu, între alții și soții de călĕtorie: Iosif Bardea și Teodor Necrélă, locuitori în acéstă comună, ei beți fiind, pe cale, nu se scie din ce causă, s'au luat la cértă și în urmă la bătaie. In cele din urmă învingênd Teodor Necrélă pe Iosif Bardea, din sus de comuna Ighiel, l'a aruncat pe acesta în riulețul ce curge pe aicĭ, unde umplându-i-se hainele de apă, părăsit fiind de soțul sĕu pe cale, fiind un viscol puternic, rĕtăcind calea către munte și ajungênd într'un loc prăpăstios, a înghețat, și după căutare de mai multe ḑile abia a fost aflat ingropat de zăpadă. După acésta Teodor Necrélă, mustrându-l consciința și fiindu-i frică și de asprimea legei, în 19 l. c. s'a împușcat; după chinuri de două óre, și-a dat sufletul.

— Étă urmările beției, la care s'a dedat bietul popor.

Din Sângeorgiul-de-Câmpie am primit de la părintele Ioan *Bucur* o replică la rĕspunsul d-lor Dănilă și Mihai *Simon* publicat în nr. 6 de Duminecă al fóiei nóstre, în care se afirmă: *a*) că nu-i adevĕrat, că la 1895 locurile parochiale nu erau în mâna unuia din domnii amintiți; *b*) nu-i adevĕrat, că pe timpul când s'a edificat biserica și școla, dênsul era prin Bord, de óre-ce când s'a edificat biserica în 1895 era deja preot al Sângeorgiului și a contribuit cu suma de 300 fl. la edificare; *c*) nu-i adevĕrat, că învĕțătorul Ales. Șimon ar fi renunțat vre-odată la cuincuenalul de 100 cor., de óre-ce a primit 300 cor. de la popor, 200 cor. din fundațiunea școlei, 100 cor. din fundațiunea cantorală, ér veniturile stolare dimpreună cu locul „oficiului docental" s'a computat în 100 cor. La urmă d-l Bucur declară, că din parte-i consideră încheiată discuțiunea. — In același timp primirăm un alt rĕspuns la întêmpinarea părintelui Bucur subscris de *„un membru al familiei Șimon"* în care, în resumat, se constată: *a*) Că familia Șimon este aceea, care cu ocasiunea comasării hotarului comunei a stăruit pentru „formarea respective croirea realităților bisericescĭ școlare, carĭ esistă astădĭ, lăsând din propriul lor unele parcele" despre ce se póte convinge orĭ-cine la cartea funduară din Mociu; *b*) familia Simon a stăruit și jertfit pentru a-se edifica casă parochială, școlă și biserică, ceea-ce „d l Bucur pe nedrept și-le atribue ca resultat al zelului sĕu preoțesc". Chiar „d-l Bucur s'a esprimat de multe-orĭ și către mulți, că fără familia Șimon, și fără concursul special al judelui din Sângeorgiu Dănilă Șimon, nicĭ când nu s'ar fi făcut biserică de piétră în comuna sa"; *c*) Realitățile le-au ținut în arendă și alții, ér că prețul arendei n'a fost tot-déuna la fel, acésta este a se atribui împrejurării, că valorea locurilor s'a tot ridicat și a crescut astfel și prețul arendei, mai vêrtos, că rîturile, carĭ erau espuse vĕrsărilor de ape, s'au irigat și șănțuit și au produs astfel îndoit și întreit de cât mai înainte *d*) De ce n'a putut refusa d-l Bucur ofertul jidovului Löb, căcĭ acesta nu este fiul bisericei nóstre, n'a contribuit nicĭodată cu nimica pentru scopurile bisericescĭ școlare? — Atât conține în merit rĕspunsul.

Distincțiune. D-l Ioan *Șerban* a fost decorat ḑilele acestea cu crucea de cavaler al ordinului Francisc Iosif pentru zelul, ce l'a desfășurat în calitatea sa de inspector al lăptăriilor ungare.

Salutul unui moșneag din Bănat către papa. Un moșneag de 93 de anĭ din Bega-Sângeorgiu a adresat papei, care împlinesce la 2 Martie 93 de anĭ, următórea telegramă: „Sfântului Părinte Leo XIII în Vaticanul Romei. — Un sĕrman moșneag, născut la 9 Ianuarie, 1810 Vĕ doresce viéță îndelungată cu sănĕtate, și vĕ rógă sĕ-i impărtășiți sfânta binecuvêntare. — *George Henlein.*"

Hoție. Ion Barbiru din Moeciul de jos aducea erĭ diminéță cu căruța la Brașov nisce cascaval. Ocupat cu mânatul cailor, Ion nu puté sĕ-și țină mereu ochii ațintiți asupra cașcavalului. Așa s'a întêmplat, că cine-va i-a șterpelit o rótă de cașcaval (vr'o 30 chgr.) în valóre de 23 cor. Păgubașul s'a jeluit la poliție, care acum caută pe „istețul" hoț.

Mulțămită publică. Comitetul parochial gr. or. din comuna Bod, aduce mulțămită pe calea acésta, d-lui George Silvestru Pîlțea din comuna Feldióra, care a donat bisericei nóstre o mașină de sĕmănat și un tăvĕlug, în valóre mai bine de 500 coróne. Primésca generosul donator cele mai vii mulțămite. Bod, în 13 Februarie 1903. — *Comitetul parochial.*

O găină — mătușă. Un cultivator de găinĭ din Sebeșul-săsesc avea nisce găinĭ italienescĭ. Una din acestea a scos tómna trecută pe timpul culesului viilor cincĭ pui. Nimenĭ n'ar fi crednt, că acești pui vor eși din iérnă și totuși puii, afară de unul, sunt cu toții în viéța. Ei au petrecut tótă iérna în liber sub îngrijirea mamei lor și a unei alte găinĭ, tot de rassa italienéscă, care s'a întovărășit și ea cu cloșca și ca un fel de mătușe binevoitóre i-a ajutat sĕ îngrijéscă puii și sĕ-i scótă din iérnă.

La suferințe de șoldină și reumatism medicii recomandă ḑalifia lui Zoltan, care are efect minunat, de órece bolnavii, carĭ suferiau de anĭ, în scurt timp s'au vindecat. Se capĕtă în farmacia lui Béla Zoltan, Budapesta. Sticla cu 2 cor.

Scirĭ locale.

Listele alegĕtorilor comunalĭ. Magistratul orășenesc aduce la cunoscința generală, că în scopul alegerilor suplementare în representanța comunală, listele alegĕtorilor comunalĭ s'au pregătit de comisiunea conscripțională a alegĕtorilor comunalĭ pe basa listelor alegĕtorilor de deputați dietalĭ statorite definitiv. Aceste liste sunt depuse și de la 2 Martie până inclusive 6 Martie a. c. se pot lua în vedere în cancelaria d-lui protonotariu orășenesc F. Gräf pe timpul órelor de oficiu de la 8—12 óre înainte de amédĭ și de la 3—5 óre după amédĭ. Eventuale escepțiunĭ contra acestor liste se pot face tot în localul numit de la 7 Martie până inclusive la 11 Martie a. c.

Repetiție de Romană. De încheiarea carnevalului, *mâne Duminecă* séra tinerimea română din localitate va da o *repetiție de Romană* în sala albastră (Reduta) la care e învitat publicul, care a fost învitat la petrecerea dată de tinerime.

Reuniunea română de gimnastică și de cântărĭ va aranja *Joi în 20 Faur (5 Martie)* un concert în sala mare a hotelului „Orient" (Nr. 1) esecutând cu acésta ocasiune corul partea I. a oratoriului *„Paul"* de Mendelssohn. Comunicăm cu deosebită plăcere, că pe lângă soliștii din sînul Reuniunei, vor da concursul alți doi soliștĭ esternĭ, și anume d-șóra Eugenia Moga din Sibiiu (sopran) și d-l I. Băjenariŭ, prim-tenor la teatrul național din Craiova. Ținênd sémă de clasicitatea acestui oratoriu renumit și de valórea celor 2 óspeți ai Reuniunei, dintre carĭ d-l Băjenariu va cânta de prima-dată la noi cu vocea-i atât de apreciată în România, credem de bine a atrage atențiunea On. public din bună vreme asupra acestui concert mult promițĕtor al Reuniunei nóstre de cântărĭ. Brașov, 14 Faur v. 1903. *A. Ciortea*, secretar.

Pentru masa studenților români din Brașov au întrat: Din fondul iubiților rĕposați de la *biserica gr. or. rom. din Brașov-cetate* ajutor *90 cor.*, de la *„Racoțiana"*, instit. de econ. din Șeica-mare *10 cor.*, de la *„Grănițerul"* institut de credit din H. Dobra cor. **30**, de la *„Ardeleana"*, institut de credit și econ. în Orăștie întru eterna amintire a membrului numitului institut: Iosif de Orbonaș *100 cor.*; de la d-l paroch din Stupinĭ Ioan *Maximilian și soția Elena* în amintirea decedatului lor fiiu Laurențiu Maximilian *20 cor.* — Primésca nobilii donatorĭ cele mai căldurose mulțămite. — *Direcțiunea școl. medii gr. or. române.*

Concert. Duminecă, 1 Martie, musica comunală va da un concert în sala hotelului Europa, sub conducerea capelmaistrului Max *Krause*. Programul este următorul: 1, Kinizsi Marsch, de Fucik. 2, Uvertura Fra Diavolo, de Auber. 3, Unsere Frauen-vals, de M. Krause. 4, Fantasie din Carmen de Bizet. 5, Cântec de séră, pe 4 violancellĭ de Brecht (nou) esecutat de d-nii Ulbrich, măestrul de concerte Dietzmann, R. Machold și I. Iöhl. 6, Cântece din Alpĭ, de Gugl pe 2 flügelhórne (d-nii Krafta și Gerstner) 7, Mare serenadă, de Machts. 8, Odinióră și acum, polca-mazur pe Xilophon O. Seele (a. Unterreiner) 9, Musikalisches Modejournal P. v. Rentzsch. 10, Marche de bataille de Wiest. Inceputul la órele 8. Intrarea 60 banĭ.

Societatea filarmonică va ține repetiția generală Lunĭ, 2 Martie, la órele 8 séra în sala de la Geverbeverein.

Lecții din limba francesă dă o profesóră diplomată de origine francesă atât din gramatică, cât și din literatură și conversațiune, cu prețul fórte eftin de 1 coróna pe o óră, atât în locuința respectivului, cât și acasă la D-sa. Detailii în Villa Kertsch, la camera Nr. 12.

Fundațiunĭ și stipendii.

Din Sĕlagiu, Faur 1903.

In fóia de Duminecă a „Gazetei Transilvaniei" nr. 25 din a 2/15 Febr. din anul curent, sub rubrica „De la Asociațiune" spre mare liniștire sufletéscă și de bun auguriu s'a lansat — între altele — și acea ideie fórte la loc, respective chiar decisul conclus al comitetului *central*, ca pentru administrarea fie cărei fundațiunĭ — date în grija „Asociațiunei"—se vor statori anumite regulamente cu un scurt istoric al înființărei și al scopului pentru care au destinat'o fundatorii, etc., carĭ se vor publica și edita și în broșură separată.

Intêmpinăm cu mare bucurie, spre mulțămirea generală, acel conclus, și de dorit ar fi, ca și veneratele ordinariate (consistorii) ale dieceselor nóstre române, la carĭ încă se află depuse mai multe fundațiunĭ pie cu menire de burse (stipendii), sĕ facă asemenea regulamente, și avêndu-și propriile sale tipografii, pe ușor le-ar puté edita și în broșurĭ.

Dér' ceea ce cu atâta abnegațiune și sacrificii au făcut zeloșii fundatorĭ ai acelor piĭ legate în mare parte și în prima linie în favorul descendenților familiilor sale, numai atuncĭ îșĭ vor ajunge scopul și bunele intențiunĭ ale testatorilor, décă mai înainte de tóte se vor ține în bună evidență îndreptățiții familiarĭ,—publicându-se cu cele sulevate acei descendenți adevĕrați constatați (și numai aceia), anotându-se quasi în o clausulă, că pe basa documentelor genealogice li-s'a votat și hotărît cutare stipendiu familiar, — buna oră precum se află în broșura „Transilvania" nr. IV din luna lui August 1902 la pagina 59 în o asemenea „listă"...

Ér pe viitor tot după un interval baremĭ de 10 anĭ, sĕ se provóce respectivii îndreptățiți de a-și reînoi dreptul la cutare fundațiune familiară; cu acest procedeu s'ar evita multe inconveniente și injurii, îngerându-se strĕinĭ sub firma de descendenți familiarĭ, că vedĭ Dómne și numele e sinonim!? Asemenea cas mai mult ca ridicul s'a întêmplat și la „Asociațiunea" nóstră, că la cutare fundațiune d. e. făcută de urĭ testator gr. cat. și încă preot, stipendiul l'a tras alții de altă confesiune. Departe sĕ fie de mine că a-și voi a sĕmĕna ură între frații de un sânge și de o limbă, proselitismul nicĭ când l'am profesat... Dér, mĕ rog, décă ar învia acei testatorĭ și ar afla eludate

BCU Cluj / Central University Library Cluj

dispoșițiunile lor testamentare, și încă în mod vědit, cu totul contrar scopului și intențiunei lor, — cu greu ar mai muri!... In asemenea date împrejurări câți nu s'ar abate de a mai face legate pie fundaționale familiare! *Acésta sě o avem mai ales în vedere!*

Ar fi bine ca aceia, cărora le dă mâna de a întemeia și lăsa fundațiuni, sě accentueze, că se pot împărtăși din stipendiile create după legatul lor în tocmai cu acel drept, și fetițele descendente chiar de la prima clasă elementară, ca și băeții, respective nepótele și nepoții cu purtare bună. Motive multe pledéză pentru acésta. Las ca bunul cetitor sě apreție ze!

Mai adaug, că numai mama educată póte da familiei șiațiunei fii devotați cari apoi sě înalte némul, și că cunosc ca veteran, câte-va familii și din acest ținut, cari între 6—7 sunt fete, alocurea tóte fete, și bietele sě nu aibă drept la fundațiunile familiare?!

Unele ca acestea și pe alții cred, că-i preocupă.

Ioan Papiriu Pop,
protopop.

Românii ardeleni în America.

(Coresp. „Gaz. Trans.")

Soroștin, 18 Faur 1903.

Mult Stimate D-le Redactor! Vě rog a da loc în prețuitul nostru diar „G. Tr." următórelor rênduri:

Inainte de acésta America era un ce necunosout de Românii noștri. Adi însě și ai noștri îmbulditi de něcazurile dilnice, tot mai des și în numěr tot mai mare trec Oceanul, departe de ai sěi iubiți, ca prin sudórea grea de vre-o câți-va ani și prin șiróie de lacrimi věrsate de dorul familiei lor, sě-și asigure o sórte mai bună.

Precum din tóte unghiurile Ardélului locuite de Români, așa și din comuna mea Șoroștin cu finea lunei lui Noemvrie a. tr. s'au dus în America 6 Români țerani lăsându-și femeile lor și numěroși copii acasă. Intre acești a fost și cantorul Ioan *Aron*, fiiul fostului preot.

Și cumcă acești Români colonisați în America cu cât drag țin la credința, datinele și limba strămoșéscă, ilustréză următorul esemplu viu. Fostul cantor încă la plecarea sa de acasă și-a dus cu sine și o icóna și vre-o 2—3 cărți rituale. Indată după ce s'a aședat el și soții lui în Cleveland-Ohio, ca sě nu-și uite de Dumnedeu și-a închiriat o casă, unde au început în tótă Dumineca și în sěrbători a face Utrenia regulată. Vestea ca un fulger a ajuns în urechile tuturor Românilor din oraș doritori de mărirea lui Dumnedeu și au început a se grupa în jurul cantorului Ioan Aron, spre a asculta cu evlavie Utrenia atât de înălțătóre a frumosului nostru rit.

La plecarea de acasă au luat cu ei o sticlă de „aghiasmă" (apă sfințită) din diua de bobotéză a anului trecut, ca în ajunul bobotezii sě stropéscă pe toți Românii din acel oraș.

Așa au și făcut. In diua ajunului bobotezei au cumpěrat o căldăruș e, un mătăuz și o cruce, și Ioan Aron dimpreună cu Ioan Coman din Țapu și Ioan Stoica din Șeica-mică au plecat prin vecini la stropit. Ei au aruncat în apa din căldăruș ă: Ioan Aron 5 cor. și toți cu cât s'au îndurat, determinându-se, că suma astfel colectată sě se trimită sf. nóstre biserici. In modul acesta de la 78 Români s'a colectat suma de 100 cor. Asa îmi descrie casul Ioan Aron, și adaoge, că acéstă sumă s'a trimis de-adreptul Pr. Ven. Consistor Metrop. în Blași pentru a se face în bis. gr. cat. din loc, încă neterminată, 2 stране frumóse și din rest a se cumpěra cărți rituale.

Doresc iubiților Români din America curagiu, tărie sufletéscă și mângăere, ca sě-și realiseze dorința lor, ca ajungênd acasă cândva sě aline mai ușor durerile și něcazurile familielor lor lăsate în lipsă. Ceriul sě le rěsplătéscă însutit acéstă faptă nobilă a lor. Pe acéstă cale în numele poporenilor mei mulțămesc lui Ioan Aron pentru fapta sa nobilă, precum și tuturor celorlalți contribuenți.

Valeriu Maior,
preot gr. cat.

Convocare.

Asociațiunea pentru sprijinirea învățăceilor și sodalilor români — Brașov" își va ține adunarea generală ordinară *Duminecă în 2/15 Martie* la órele 3 post m. în localul asociațiunei din strada orfanilor nr. 4, la care sunt învitați toți membrii și toți aceia cărora le zace la inimă prosperarea și înflorirea meseriașilor.

Program: 1. Deschiderea adunării prin presidiu. 2. Alegerea unei comisiuni verificătóre. 4. Raportul comitetului. 4. Raportul cassei. 5. Raportul comisiunei censurătóre. 6. Presentarea budgetului pe a. 1903. 7. Alegerea comitetului pe un period de 3 ani. 8. Alegerea unei comisiuni pentru censurarea socotelilor.

Din ședința comitetului, ținută la 14/27 Februarie 1903.

Brașov, 15/4/II. 1903.

I. *Socaciu*, președinte. Dr. *Lacea*, secretar

Crucea roșie. On. Dómne cari au promis alimente pentru bal, sunt rugate a-le trimite Marți la órele 3 p. m. la Redută. — Comitetul.

ULTIME SCIRI.

Constantinopol, 28 Februarie. Circulă scirea, că consulul rusesc din Mitrovița, care nu de mult o sosit acolo, o fost ucis de Albanesi.

Salonic, 28 Februarie. Posturile de la graniță ridică șanțuri și tae căi de-alungul hotarelor muntenegrene. *Edhem* pașa merge în vilaietul Cossovo în fruntea a șése batalióne. Mobilisările continuă. Unele batalióne din reservă se opun chemării sub arme. Anarchia e deplină. O bandă albanesă a pătruns în închisórea din Katcharik și a liberat 70 de robi albanesi. Bandele bulgare lucréză cu bărbăție. Ómenii lor au sěvêrșit omoruri politice în Velles și Srumița.

HIGIENA.

Anghina difterică séu gâlcile rele.

Este o bólă fórte rea, molipsitóre și epidemică, ea face multe victime printre copii, décă nu se iau měsuri urgente pentru combaterea ei. Incepe de obiceiŭ cu o ușóră durere de gât și indisposiție și cu puțină ferbințélă, în cât uneori la început trece neobservată. Décă esaminăm cu băgare de sémă în gâtul bolnavului, vom vedé, pe o migdală séu pe amêndouě, séu chiar în fundul gâtului, o peliță séu membrană albă gălbue ce se forméză fórte iute, chiar în câte-va óre și care este așa lipită, încât nu se ia pe un pămătuf de bumbac. Acésta este o cangrenă, ce o forméză nisce animale fórte mici, cari nu se věd de cât cu ochianul, numiți *microbi* speciali ai acestei boli.

Une-ori acea peliță séu membrană se întinde în tot gâtul, și chiar în nările nasului, și atunci bolnavul rěspândesce un miros fórte urît, ér vocea îi este răgușită. Ghindurile de la nas se umflă și ele, fața îi devine palidă, fără sânge și bolnavul cade într'o slăbiciune mare séu o toropélă adêncă. Bóla duréză 3—14 dile și se póte sě o avem de mai multe ori, ca copii mai ales, cum și ca ómeni mari. Bolnavul móre numai din causa otrăvirei sângelui, prin otrava ce o produce microbul din gât.

Une-ori când se vindecă, anghina difterică, póte lăsa o paralisie a vělului palatului (omușorului), așa că vocea multă vreme iese pe nas, ér când bea lichide, îi iese pe nas, și nu póte înghiți bine.

Cel întâiŭ lucru ce trebue făcut când se arată bóla, este sě despărțim bolnavul de cei sănětoși, și apoi vom căuta sě curățim gâtul de acele pieliți séu membrane albe, cari se forméză. spre a opri otrăvirea sângelui, și acésta cât mai curând și cât mai des. Pentru acest scop este bine sě avem un irigator, și sě-l aședăm sus, apoi sě țîșnim apă caldă simplă séu amestecată cu zamă de lămâie, în gâtul bolnavului, după ce i-am pus un căluș în gură, un dop de plută de exemplu. — In lipsă de acest mijloc, putem întrebuința un aparat fórte comun, un sifon cu apă gazósă, care mulțumită presiunei acidului carbonic, printr'o țîșnitură puternică, póte curăți gâtul de membranele formate. Local, putem unge bolnavul în gât, la fie-care douě césuri, cu un pămătuf de bumbac, muiat în zémă de lămâie, este fórte de mult întrebuințată cu succes. Gazul are proprietatea de a deslipi mai ușor acele pielițe din gât, fiind în același timp și antiseptic și liniștitor. Ghiața este de asemenea un bun mijloc de a desface gâtul de acele pelițe albe, liniștind iritația și împrăsciind roșața. Introducem în gura bolnavului micĭ bucățele de ghiață la fie-care minut fără întrerupere diua și nóptea chiar când dórme bolnavul. Se póte încă da și cu linguriță ghiață pisată, amestecată cu zahăr.

In fine ca mijloc curativ sigur, mai ales când e la începutul bólei, sunt injecțiunile cu *ser antidifteric forte*.

La casuri urgente, când nu avem o seringă, pentru-ca sě facem injecțiunea sub piele, putem sě-i facem bolnavului un clistir cu *serul forte* séu sě il dăm sě-l bea, cu puțină apă caldă séu cu lapte. In general acțiunea aerului dat pe gură lucréză după 24—36 césuri, pe când injectat sub piele, lucréză după 15—16 óre.

Ca tratament general, bolnavul va fi pus într'o cameră spațiósă și aerisită des. Mâncarea lui va fi substanțială și ușóră, compusă din supă lapte, ouă. I-se vor susține puterile décă este slăbit, dându-i lapte cu puțin cogniac séu rachiu, cafea négră cu cogniac séu cu rom.

Toți cei sănětoși, și mai ales copiii, se vor feri de bolnav; tot ceea-ce a atins bolnavul, trebue sě fie desinfectat; rufăriile și hainele murdare trebuesc muiate într'o soluție de piétră vênătă $^{20}/_{100}$ séu de acid fenic $^{30}/_{100}$ și apoi fierte cu leșie.

Ori-care ar fi sórtea bolnavului, odaia unde a zăcut el trebuesce sě fie desinfectată bine, văruită cu var și afumată cu puciósă după cum urmeză: după ce s'au închis tóte găurile, se pune pe un pat de nisip o ólă séu un ceaon, continênd jeratec aprins séu mangal, peste care se pune o cantitate de puciósă, fărămată bucățele, proporțional cu volumul camerei, 20 grame pentru un metru cub, și după-ce arde astfel cu ușile și cu ferestrele închise, odaia va rěmâné tot închisă o di și o nópte, după aceea se aerisesce din nou odaia și póte fi locuită.

(„Alb.") *Dr. Constantin An. Macri*
Foltesci-Covurlui

Trahoma.

— Bóla egiptică de ochi. —

Trahoma este o bólă de ochi, al cărei loc de nascere este Eghiptul, unde domnesce și astădi, deciuind aprópe tótă populațiunea. Bóla e molipsitóre, trece de la om la om; o duc muscele, o duc țințarii, o duc câte și mai câte jivine de la un ochiŭ urduros la altul. O sumă de ómeni orbesc către bětrânețe, trăindu-și dilele amărite în jale și întunerec; turma de băieți murdari și urduroși pórtă germenii aceleeași bóle, ér dróia de musculițe de pe fețele bieților mititei din légăn, ajută și ele la rěspândirea bólei. Mamele sunt atât de nepăsătóre, în cât nici nu alungă muscele de pe obrajii copiilor.

Bóla amintită nu s'a restrîns asupra Eghiptului, ci s'a rěspândit și în Europa. Tocmai acu 's 105 ani, de când 32.000 de ostași, cu cari a trecut Napoleon Bonaparte în Eghipt, s'au molipsit de acéstă bólă contagiósă. Astfel au pățit și Englesii la Abukir. De la Francesi și Englesi s'au molipsit și celelalte armate, cu cari au venit în atingere, între altele: *armata din țările nóstre.*

Bóla s'a numit întâiŭ *„bolă cătănéscă"*.

Armata s'a scăpat cu vremea și cu îngrijirea, dér pe atunci bóla se încuibase în popor, rěspândindu-se peste tot locul.

Descrierea bólei (patologia). Trahoma provócă durere în ochi, lăcrimare, urdori. Atacă pelițele ochiului, uriițesce genele, cari încep sě te înțape, sě te neliniștéscă (peri de lup). Ochiul se tulbură și mai pe urmă se întunecă total, orbesce.

Vindecarea (terapia) bólei. Primejdia e vědită; datorința tuturora e sě pună pedeci acestei nenorociri, séu décă a dat peste noi, sě ne scăpăm cât mai iute de ea.

Și din întêmplare grija e destul de ușóră. N'avem de cât sě dăm de grabă după vindecare, sě nu se învechéscă. Medicii o ard cu pétra iadului (azotat de argint, cum îi dic domnii) séu o spală cu apă în care au topit puțin sublimat (biclorură de mercur), pétra iadului séu piétră vênătă (sulfat de cupru). Se înțelege, că poporul de rênd trebue sě se obicinuiéscă cu gândul de a se arăta la doftor și de a nu da după ajutorul babelor și descântecelor.

Modul de apărare (profilaxia) în contra bólei. Apărarea în contra trahomei e cu mult mai ușóră, de cât vindecarea. Nu trebue de cât sě fim precauți (cu îngrijire) față de cel bolnav. Putem vorbi cu el, îi putem da mâna frățesce, numai sě ne ferim de a da cu mâna pe la ochi, căci numai atunci ne molipsim. Intâiŭ sě ne spălăm mânile. Și medicul se spală pe mâni, când visitéză bolnavii. Cu cât sunt mai multe urdorile, cu atât e mai lipiciósă bóla și tocmai de aceea praful, fumul, aerul stricat, care ațiță ochii, e primejdios pentru ochii trahomatici, îngreunéză bóla și o rěspândesce mai ușor. Peste tot: *murdăria, necurățenia, e cea mai bună cale de rěspândire a bólei.*

Mai mult rěspândesc bóla *hainele de pat și ștergarul* (prosopul). Chiar décă se îmbolnăvesce cine-va într'o casă, molipsirea familiei se póte împedeca prin deschilinirea hainelor de pat și a ștergarelor celui atins de bólă.

Chimistul.

Literatură.

Din compositiunile pline de melodii românesci ale mult regretatului compositoroman *Ciprian Porumbescu*, tipărite și edate în editiuni poporale de d-na Marióra *Rațiu* născută Porumbescu, se află de vêndare la Tipografia nóstră următórele piese:

„Imn de urare" cu douě voci, *„Hora Prahovei"*, *„A căzut o rază lină"* cu voce, *„Fluturaș de nópte"* polcă, *„Frunză verde mărgărit"* cânt poporal, *„Pe câmpiile Stupcei"* polca mazurca, *„Fata popii"* cânt poporal. Fie-care bucată costă 50 b. plus 10 bani porto. *„Basme Iașene"* vals, 1 cor. 50 b plus 10 bani porto. *„Potpouriu"*, *din opereta „Crai nou"* 3 cor. și *Ouvertura din opereta „Crai nou"* 1 cor. 50 bani plus 10 bani porto.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

ECONOMIA.

Transplantarea pădureţilor în grădina de altoit.

După-ce ne-am provědut cu pădureţii trebuinciosĭ corěspundětorĭ pentru a fi altoiţĭ, fie prăsiţĭ de noi înşine, fie procuraţĭ de aiurea, îi transplantăm în şcóla de altoit.

La cas însě, că nu am dispune de un numěr corěspundětor de pădureţi prăsiţĭ de noi înşine, s'avem grije, ca aceia sě-i procurăm de la o grădină de pomĭ ale cărei relaţiunĭ climatice nu difere aşa mult de ale nóstre.

Transplantarea pădureţilor în pământul deja pregătit din tómnă, se póte face primăvara de timpuriu, îndată-ce pământul s'a sbicit puţin şi timpul e favorabil pentru îndeplinirea acestei lucrărĭ.

Intr'un pământ mai năsipos şi mai sbicit, sădirea pădureţilor se póte face cu destul de bun succes şi tómna, décă timpul e destul de favorabil şi nu avem temere de un îngheţ în cel puţin 2 săptămânĭ după sădire. Décă însě sădirea s'ar fi făcut şi pe neaşteptate ne-am pomeni cu un îngheţ, în casul acesta spre a feri pădureţii de stricăciune, aşternem printre ei un strat mai subţire de gunoiŭ păios, frunde séu plévă, prin ce împedecăm pătrunderea gerului la rădăcinĭ.

Sădirea se póte face séu în straturĭ, séu în şirurĭ simple. Sădirea în straturĭ se face cu deosebire acolo, unde ne stă la îndemână un teritoriu mai mare. Pe acesta îl împărţim în straturĭ de câte 130 cm. lăţime şi sădim în fie-care strat trei rândurĭ de pădureţĭ, în depărtare de câte 50 cm. unul de altul.

In locurile unde avem la îndemână un teritoriu mai mic, sădirea se face în rândurĭ. Spre scopul acesta împărţim tabla întrégă în şirurĭ de câte 60 cm. depărtare unul de altul, lăsând apoi 40—50 cm. depărtare între pomişorĭ.

Inainte de a fi sădiţĭ, pădureţii se pregătesc în modul următor: Rădăcina principală se scurtéză până în 14—18 cm. — după cum e de bine desvoltată, — ér la cele laterale încă retezăm cam a 3-a parte, astfel ca suprafaţa tăieturei sě se aşeđe pe pământ.

E de însemnat, că orĭ-care rădăcină vătămată, se retéză cu un cuţit ascuţit de-asupra locului vătămat, căcĭ în casul acesta rana se vindecă cu mult mai iute.

După-ce în chipul acesta am pregătit rădăcina, vom scurta şi tulpina pădureţului. Décă acésta e mai puternică, o retezăm mai puţin, şi décă e mai slăbuţă, o retezăm mai mult.

După-ce am isprăvit cu pregătirea pădureţilor, purcedem la sădirea însaşĭ.

Sădirea în şirurĭ se face în modul următor: Insemnăm locul şirului cu o sfóră întinsă, pe lângă care săpăm un şănţuleţ. Punem apoi pe marginea şănţuleţului un laţ, pe care sunt însemnate distanţele la carĭ au a-se sădi pădureţii. La fie-care semn aşeđăm un păduret şi un al doilea lucrător trage pământ peste rădăcina lor astfel ca sě nu vină îngropaţĭ mai afund ca de 3 cm., după cum au fost mai nainte.

Mai uşor merge lucrul în pământul rigolat. Aicĭ punem în locul unde are sě vină şirul, laţul pe care sunt însemnate distanţele pentru pădureţĭ, şi la fie-care semn ridicăm un spadel (hărleţ) de pământ aşedând pădureţul în locul acela.

După sădire, pământul în jurul pădureţilor sě calcă şi se udă bine. A călca pământul după udat, nu e permis.

Ingrijirea pădureţilor mai departe constă în a-i curăţi de buruiană respective săpatul. In decursul luneiŭ Maiŭ şi Iuniu, ramurele laterale ale pădureţilor trebue curăţite, ca eventual în jumătatea a doua a lunei Iuliu şi August sě putem începe oculatul şi sě avem un trunchiŭ neted.

Gunoirea lor în anul prim numai în casul acela e consult a se face, décă pamântul ar fi prea steril, şi şi atuncĭ numai cu gunoiŭ putred.

A. Boldor,
inv.

Bólele vinului.*)

Precum drojdia de vin descompune în decursul fermentaţiunei (ferberei) tot zahărul de strugurĭ (dextrosă) în alcool (spirt) şi bioxid de carbon (beşicuţe): astfel se mai află în must şi alte felurĭ de drojdii, carĭ produc, nu odată, marĭ schimbărĭ în materiile, carĭ alcătuesc vinul. In acest chip vinul îşĭ póte pierde gustul şi însuşirile sale, schimbându-se total, stricându-se, ajungând fără de preţ. Schimbările de acest fel, le numim bóle de ale vinului şi aceste sunt următórele:

1) Inflorirea.
2) Oţeţirea.
3) Inăcrirea.
4) Intinderea.
5) Amărîrea.
6) Intórcerea.

Dér vinul mai sufere câte-odată şi de al fel de scăderĭ, prin carĭ îşĭ perde gustul şi mirosul, ajungând rău la gust şi neplăcut la miros, dér încolo nu sufere nicĭ o schimbare în părţile sale principale. Acest fel de vin nu se trece, fiind-că nimenĭ nu-l bea bucuros. Étă scăderile:

1) Inegrirea.
2) Gustul de mucegaiŭ.
3) Miros de butoiŭ.
4) Miros sulfhidric.
5) Gust de fum.

Tóte bólele şi scăderile vinului provin de la vase şi unelte murdare, de la manuarea greşită séu negligentă în timpul fermentaţiunei.

Sě cercetăm rând pe rând tóte scăderile şi bólele amintite, căutând a ne da sémă, că óre în ce chip le putem preveni, înainte de a-se încuiba; séu a-le combate — décă s'au înrădăcinat.

1) Inflorirea vinului.

Sě umplem de jumătate o sticlă cu vin mai ordinar si astupându-o uşor sě o lăsăm la aerul cald din odae. Abia va trece o di două, când pe suprafaţa vinului se va şi forma o peliţă subţire, care dilnic se va îngroşa din ce în ce.

Astfel se întâmplă şi în butoiŭ, décă umplem regulat scăđământul. Peliţa formată în aceste modurĭ o numim *flórea vinului*, care se formézā cu deosebire pe suprafaţa vinului próspět şi slab. Micşoréză conţinutul de spirt (alcool) al vinului, ba décă nu o delăturăm la timp, atacă şi acidii şi sucurile, prin ceea ce vinul capătă miros displăcut, slăbesce la gust, ba se şi póte strica cu deşăvârşire.

Bóla acésta se constată fórte rar la vinurile tarĭ.

Pentru a preveni *inflorirea*, trebue sě umplem butoiul până la vrană (vrénă, gaura din dóga superióră) şi sě-l astupăm cu dop (cep preduf, măsea) lungăreţ, al cărui capět sě ajungă în vin, chiar şi la o anumită scădere a acestuia. Pe cep sě nu înfăşurăm nicĭ pânză, nicĭ papură, nicĭ alte foi împăiate; ér pentru turnarea vinului sě întrebuinţăm o pipetă spălată bine cu apă curată.

Décă s'a prins odată peliţă pe suprafaţa vinului, trebue sě o delăturăm numai decât şi cât se póte de bine. Acésta ne succede în modul următor: introducem o pălnie (turnariu) cu ţévă lungă şi subţire, sě ajungă cu vêrful în vin. Turnăm vin până ce dă afară din butoiŭ. Peliţa înnotând de-asupra, firesce că ea va eşi cea dintâiŭ. Cu puţin esces de vin o putem depărta total. Curăţim vrana, aprindând puţină puciósă şi astupăm bine butoiul. Décă am lucrat conscienţios, vinul nu va mai înflori.

Vinul greu înflorit (mucedit) îl putem trata niţel cu sulfur (puciósă), prin ceea-ce împedecăm desvoltarea şi formarea mucegaiului.

Alte mijlóce în contra înflorirei nu sunt permise de lege.

(Va urma.)

*) După publicaţiunile ministeriului r. u. de agricultură.

Reforma băncilor ungare.

In cestiunea de reformă a băncilor din provincie (maghiare), care de anĭ mulţĭ preocupă opinia publică, cu deosebire însě pe băncile interesate, s'a făcut în sfârşit primul pas de resolvire.

O comisie de specialiştĭ a elaborat un proiect, care s'a desbătut Duminecă 22 Februarie în „Hotel Royal" din Pesta, fiind de faţă representanţĭ de la 96 institute de banĭ din provincie.

Comisia însărcinată cu pregătirea lucrărilor prealabile a venit la convingerea, că cel mai practic mijloc pentru deslegarea cestiunei este, a se înfiinţa o *bancă consorţială* a institutelor de banĭ din provincie. Institutul acesta ar fi chemat sě îndeplinéscă tóte problemele de natură morală şi financiară, carĭ sub colectivul nume de cestiunea reformării băncilor, de mai mulţĭ anĭ formézā obiectul discusiunei publice şi ar asigura tóte avantagele representanţei unificate a băncilor provinciale. Noul institut nu are de ţintă o contrabalansare a băncilor celor marĭ din capitală, séu sě desvólte o concurenţă cu acestea, din contră autorii proiectului contempléză activitatea noului institut astfel, ca acela, mână în mână şi cu ajutorul moral al guvernului, se tindă a ridica nivelul băncilor provinciale şi a consolida basele lor. Spre ajungerea scopului se va lua în vedere, ca sě se organiseze o revisie pe base autonome, sě se introducă uniformitate în contabilitate şi afacerĭ, sě se facă o împărţire proporţională a activelor de bilanţurĭ etc. Organisarea acésta de aceea se proiectéză în formă de institut de banĭ, ca pentru ajungerea scopurilor intenţionate, sě dispună şi de mijlócele materiale necesare, cu a căror ajutor, în timp de crise, acestea sě se pótă localisa imediat.

Conferenţa a condus'o consilierul Bela Tallian. După o discuţie amănunţită la care au luat parte fişpanul Sándor, ca representant al băncilor secuescĭ, directorii Arpassy, Tokaji, Valkovics, Solcz, Leib, Wurth, Bene, Diamantstein, Dr. Hajdu, Szapanos, Mandel, Vád şi Buck, proiectul presentat s'a primit cu unanimitate, conferenţa a enunciat, că doresce înfiinţarea băncii consorţiale, spre care scop îşĭ ofere ajutorul sěu moral şi material. Pentru stabilirea detailurilor şi emiterea cólelor pentru subscrierea de acţii s'a ales un comitet de 50 persóne.

In considerare, că la conferenţă au fost representate 96 institute din provincie şi că prin scrisorĭ au aderat alete 150, în considerare, că aceste 246 institute dispun de 68 mil. coróne capital propriu şi 285 milióne depunerĭ străine, realisarea planului se crede asigurată.

POVEŢE.

Folósele merelor. Merele au o înrîurire binefăcătóre asupra stomacului. Mâncate înaintea mesei, ele deştéptă pofta de mâncare după 10 minute. De aceea e bine, ca la fie-care masă, sě se mănânce 2—3 mere Mâncând mere căpătăm putere de a lucra, fie cu creerul, fie cu corpul Se explică acésta prin aceea, că merele ajută mult la mistuirea alimentelor. Pe lângă acésta chimiştii au constatat că merele conţin o doză puternică de nitrate şi de fosfate, substanţe, carĭ întră în compositia creerului şi a muşchilor, aşa că acest fruct are o însemnătate fórte mare.

*

Pentru a da lemnului alb colórea nucului, luăm: apă 1 litru, pământ de Casel impalpabil 30 gr., potasă de America séu cenuşe de drojdiĭ, 20 gr.; se fierbe un sfert de oră şi pe urmă este aplicat cald pe lemn. Se lasă a se usca lemnul, apoi se udă erăşĭ faţa cu amestec de 30 centilitri de oţet şi pilitură de fer 25 grame. Se lasă a se usca şi se frécă pe urmă cu hârtie sticlată (Glas-Papier) până ce căpătăm lustru dorit.

Crescerea şi înmulţirea paserilor.

Incepând acum ouatul paserilor, étă câte-va instrucţiunĭ cu privire la ocupaţiile avicultorilor:

1) Puicile tomnatice încep a oua acum pe capete; avicultorul sě strîngă cu îngrijire dilnic ouăle lor.

2) Găinile bătrâne încă nu se lasă mai pe jos, căcĭ acum ouă mai mult, ér ouăle lor ating volumul cel mai mare; sě se adune dilnic aceste ouă, însemnând pe ele data dilei şi felul rasei, décă e vre-o rasă specială.

3) Tot acum este timpul, ca sě înlocuim, sě premenim, găinile bătrâne de patru anĭ, prin cele tinere.

4) Sě se continue clocirea ouălor de raţă şi de gâscă, preparându-le cuibarele şi locuinţa, din punct de vedere higienic.

5) Sě se pregătéscă camera unde vor fi puşĭ noii născuţĭ, observându-se curăţenia şi îngrijirile higienice cele mai minuţióse.

6) Se vor pune la clocit ouăle de rase speciale.

7) Se va termina cu îngrăşarea păserilor.

8) Luna Aprilie este luna când curcile se întrec la oust; sě se adune dér cu îngrijire ouăle lor.

9) Sě punem curcile la clocit, cât mai curând posibil, căcĭ puii eşiţĭ în vremea acésta sunt mai puternicĭ şi mai forţĭ.

10) Sě se facă clocirea ouălor destinate de a da nascere la paserĭ de reproducţiune.

11) Se va supraveghea clocirea ouălor de raţă, precum şi eşirea din găóce a bobocilor de raţă.

12) Décă vremea este fromósă şi sórele cald, se va scóte, décă avem, bobocii de gâscă la iérbă, dimpreună cu mama lor şi cu un gâscan.

13) In tótă curtea paserilor se va face curăţenie generală, spălându-se şi văruindu-se cotetele.

14) E timpul, ca şi cotetul de porumbei sě fie văruit atât înăuntru, cât şi pe dinafară, pentru-ca ei sě-l pótă zări mai cu înlesnire din depărtare.

Magazinul de mătăsărie
Szénásy, Hoffmann & C-ie
Budapest, IV., Bécsi-utcza 4.

In continuu este asortat cu cel mai mare şi frumos deposit de
Mătăsării, Catifele, Dantele, Panglicĭ şi articole de garnitură.
Este de obste cunoscut, ca **numai** la firma de sus **se pot căpăta** cele din urmă **novităţi de mătăsării** pentru **Bluse şi Toalete** Desenurile şi calitatea **sunt esclusiv pentru firma** de sus **produse** şi numai acolo se capătă. **PRETURĬ IEFTINE ŞI FIXE.**
Mostre la cerere se trimit gratis.

BCU Cluj / Central University Library Cluj

15) Sĕ se visiteze cât de des clocirea fasanilor şi a porumbeilor.

16) Sĕ se împărecheze porumbeii, aşa fel încât sĕ nu rĕmâe nicĭ unul fără soţie, ca apoi acesta sĕ strice liniştea celorlalţĭ.

Racul.

Legendă.)

In sĕrbătorile Crăciunului a fost la noi Barbura Bujii din Gurbescĭ. Femeie sĕracă e acésta dér sîrguinciósă şi destul de înţeléptă. Incepurăm a vorbi de câte tóte, până ce ajunserăm a vorbi despre racĭ. — Părinte! sciĭ de când sunt în lume racĭ? mĕ întrebă ea.

— De când sunt gârlele rĕspunseiŭ eu.

— Nu de atuncĭ dise ea, ci de pe vremea lui Hristos numai.

— De unde sciĭ tu asta? o întrebaiŭ eu.

— De acolo de unde sciu, aşa se povestesce.

— Povestesce-ne déră sĕ scim şi noi ceea-ce sciĭ tu, îi diseiŭ eu. Ea tuşi, se şterse cu colţul cârpei la gură şi începù:

Ci-că pe vremea aceea când umbla Domnul Hristos cu apostolul Petru pe pământ, intrară în casa unui om leneş, dér bogat şi sgârcit ca rugina.

Petru era flămând, Hristos nu.

— Dómne! dise Petru când se băgară pe uşa uliţei, sĕ cerem la astă casă o strijaună de pâne, că eu unul sunt mortĭ de fóme şi nu mĕ mai pot duce.

— De eştĭ flămând cere, dise Hristos.

Petru cerù, dér omul nu-i dete, ci îl batjocuri, dicêndu-i sĕ lucre şi sĕ nu vagabundeze, că atuncĭ va avé pită şi n'ar cerşi, că pita de tóte dilele cu crunte sudorĭ se câştigă.

Petru se rusină şi dise către Hristos: Dómne, mĕ înfruntă, şi el după cum se vede e lenios de cât bradipul, ci de-ar fi după mine, l'aşĭ face de rîs la lume.

— Dumnedeu Petre, nu bate cu bâta, nicĭ nu întârdie, nicĭ nu grăbesce. A doua di Hristos şedea pe ţĕrmul unei gârle, ér Petru umbla prin apă cu vârşa sĕ prindă pescĭ. Apa curgea pe lângă pămênturile sgârcitului.

— Prins'ai Petre? întrebà Hristos.

— Prins Dómne; am prins unul mare şi frumos, o sĕ ne fie pe douĕ dile, numai pâne de-am avé!

— Las' că de mai prindĭ încă unul ca şi acesta, ne ducem cu el la omul cel de erĭ, sĕ ne dea pâne pentru el.

— Nu ne-a da Dómne, că omul acela e mai rĕu de cât dracul.

— Vom vedé!

Petru mai prinse unul. Eşind din apă se duseră la casa sgârcitului. Intrând în casă deteră bineţe, cum fac ţoţĭ ómenii cu pricepere bună. Sgârcitul se uită mânios la ei, căcĭ chiar îl aflară ştergêndu-şĭ de rugină cu o bucată de postav, talerii şi galbenii.

— Ce vĕ trebue? întrebà el.

— Ţi-am adus un pesce de l'ai cumpĕra, dise Petru apostolul.

— Ce vreţĭ pentru el?

— Atâta pâne, ca sĕ ne săturăm doi inşĭ la o mâncare, rĕspunse Petru.

Omul le dete atâta pită câtă ar mânca un prunc de 3 anĭ.

— Fie a ta, dise Petru mânios, vrênd sĕ-şĭ ia înapoi pescele, dér sgârcitul îl smuci de la el, şi căcĭ nu s'a îndestulit cu câtă pită i-a dat, luà biciul din cuiŭ şi-l lovi peste spate.

— Nu-l lovi, dise Hristos, că n'ai drept sĕ-ţĭ fi însu-ţĭ judecător.

— Las' că-ţĭ fac eu judecată, dise omul mânios, vrênd sĕ dea şi în Hristos, dér când îşĭ ridică mâna, Hristos îl blăstĕmă astfel:

Deşi ai fost om lenios
Eu te-am făcut norocos,
Dér norocul te-a făcut
Om sgârcit şi întrecut,
Şi fiind-că te-ai ridicat
Sĕ baţĭ om nevinovat
Te blastĕm, cu blăstĕm greu,
De la min' şi Dumnedeu.
Trebui-re-ar sĕ fi drac,
Ci eu te prefac în rac;
Vei purta dece picióre
Subţirele şi uşóre,
Ci tu li-i simţì prea grele
Şi-i da tot napoi cu ele;
Pe douĕ ca pe mai marĭ
Le prefac în fórfecĭ tarĭ
Sĕ prindĭ tare ce-i afla
Cu ele în viéţa ta,
Sĕ se scie că sgârcit
Intre ómenĭ te-ai numit.
Că tótă lumea sĕ scie
Că rĕu ai fost la mânie
Când te-or mânca ómenii
Fert orĭ fript tu vei roşì.

Hristos gătà, ér omul cel lenios, sgârcit şi rĕu se prefăcù în rac şi mergênd mai mult înapoi de cât înainte, s'a tot dus până ce a dat de o gârlă în care s'a băgat şi s'a făcut loc sub un ţĕrm, el şi toţĭ urmaşii lui, căcĭ de atuncĭ sub toţĭ ţĕrmurii vălcelelor se pot afla racĭ.

Antoniu Popp.

Rămăşagul.

— Snóvă. —

Trăia odată într'un sat un om, care era forte şagalnic; şapoi la cea dintâiŭ ocasie de vorbă ce aveai cu el, te păcălia nevoie mare.

Odată avea un proces la tribunalul din acel judeţ, şi în acea di plecà pe jos cu nóptea în cap. In drumul lui trebuia sĕ trécă printr'un têrg. Tocmai în revărsatul zorilor écă şi el a fost ajuns în têrg. Pe când trecea el prin têrg, vede la o brutărie scoţênd pâne. El se abate, ia o pâne şi în loc sĕ mérgă mai departe, se opresce pe loc, privind la grecul (brutarul) ce scotea pâne. Stătù el ce stătù aşa, tot privind în fundul cuptorului, şi apoi începù sĕ ofteze esclamând: *Ah! ce-aş-mai, şi după ce n'aşĭ mai, tot a-şĭ mai.* Grecul îl aude:

— Ma çi vrai crestine?

— Păi ce sĕ vréu chir Iane! Ia a-şĭ vrea sĕ mănânc şi eu o ciovêrtă de miel din cea tavă ce stă în cuptor.

— Aa!... diavole..., dér o sĕ poţĭ d-ta mânca tot?

— Cum sĕ nu!

— Dér décă n'ai sĕ-l mănâncĭ?

— Sĕ mĕ ocărescĭ.

— Bine, écă tava, pune-te jos şi sĕ mi-l mănâncĭ pe tot.

Românul nostru se puse într'un genunchiŭ, 'şĭ făcù o cruce, apoi începù sĕ robotéscă din miel.

Mâncà el până ce se săturà bine; apoi sculându-se îşĭ luà o poză prostéscă strigând pe grec c'un glas plângĕtor:

— Jupâne! Jupâne!

— Ce este bre?

— *Vino de mĕ ocărĕsce, că nu-l pot mânca tot?...*

— Ba mai bine tu vin de mĕ ocărĕsce pe mine, fiind-că am fost aşa de prost, sĕ 'ţĭ dau miel fript de a gata ca sĕ mănâncĭ!...

(„Cron.") *S. Vechiu.*

MULTE ŞI DE TOTE.

Teatre populare în Rusia.

Primul teatru popular întemeiat în Rusia a fost acela din Tomsk Siberia. A avut un succes aşa de mare, că imediat s'a mărit localul, i-s'a adăogat un museu şi sălĭ de conferinţe Societatea *Neva* încuragiată de acest succes, jucà şi la Petersburg câteva piese şi după câţiva anĭ construi şi acolo un teatru de piétră, unde dete piesele lui Ostrovsky, jucate de actorĭ de meserie. In sfîrşit în 1897 ridicà un monument, care costă 300.000 de ruble şi în care póte sĕ încapă 1500 de persóne. In 1900 societatea avea un capital de 174.000 de ruble.

Patronii din Vasili Ostrof construiră şi ei pentru lucrătorii lor un teatru în care puteau sĕ încapă 800 de persóne.

De atuncĭ începù o adevĕrată mişcare în direcţia acésta, o mulţime de sate urmară exemplul celor din Ostrov şi construiră teatre populare. Guvernul le ajută şi el.

Astădĭ sunt în flóre. Preţul unui bilet e de o copeică (4 filerĭ). S'a observat, că în localităţile unde poporul îşĭ póte procura o asemenea distracţie intemperanţă a scădut considerabil.

Calendarul sĕptĕmânei.

FEBRUAR (1903) are 28 dile. FAUR.

Dilele	Calend. Iul. v.	Calend. Greg.
Dum.	16 Sf. Mrt. Pamfiliu	1 Marte. Albin
Lunĭ.	17 Sf. Teod. Tiron	2 Simplic.
Marţĭ	18 Sf. Leon p Roma	3 Cunigunda
Merc.	19 Sf. ap. Archipus.	4 Adrian
Joi	20 S. p. Leon E Cat.	5 Eusebius
Viner	21 C. păr. Timoteiŭ	6 Frideric
Sâm.	22 Afl. rel. Eugeniu	7 S. Toma Acui.

Preţurile cerealelor din piaţa Braşov.

Din 27 Februarie 1903.

Mĕsura sĕu greutatea	Calitatea.	Valuta în Kor.	fi.
1 H. L.	Grâul cel mai frumos	13	70
„	Grâu mijlociu . . .	13	50
„	Grâu mai slab . . .	13	20
„	Grâu amestecat . .	9	80
„	Sĕcară frumósă. . .	8	30
„	Sĕcară mijlociă. . .	8	—
„	Orz frumos	7	70
„	Orz mijlociu. . . .	7	40
„	Ovĕs frumos. . . .	5	50
„	Ovĕs mijlociu . . .	5	20
„	Cucuruz	9	60
„	Mălaiu (meiŭ) . . .	8	—
„	Mazăre.	16	—
„	Linte	16	—
„	Fasole	16	—
„	Sĕmênţă de in . . .	17	80
„	Sĕmênţă de cânepă .	7	50
„	Cartofi.	1	30
„	Măzăriche.	—	—
1 kilă	Carne de vită . . .	—	96
„	Carne de porc . . .	1	04
„	Carne de berbece. .	—	72
100 kil	Sĕŭ de vită próspĕt .	44	—
„	Sĕu de vită topit .	64	—

Têrgul de rîmătorĭ din Steinbruck.

Starea rîmătorilor a fost la 24 Februarie n. de 22,201 capete, la 25 Febr. au intrat 100 capete şi au eşit 644 capete, rĕmânênd la 26 Februarie n. un numĕr de 21,657 capete.

Se notéză marfa **ungurescă**: veche grea dela 122—126 fil. tinĕră grea dela 127—128 fil., de mijloc dela 126—127 fil. **Sârbescă**: grea 124—126 fil., de mijloc 123 124 fil., uşóră 122—123 fil. kilogramul

Cursul losurilor private

din 23 Febr. 1903.

	cump.	vânde
Basilica	19 50	20.50
Credit.	433.—	436 —
Clary 40 fl. m.	182.—	186.—
Navig. pe Dunăre.	182.—	186.—
Insbruck	85.—	89 —
Krakau	74.—	77.—
Laibach	73 —	77 —
Buda	180.—	189.—
Palffy	179.—	183.—
Crucea roşie austriacă . .	55.60	56 60
„ „ ung.	28 35	29 35
„ „ ital.	28.25	29.25
Rudolf	74.—	76.—
Salm	231.—	240.—
Salzburg.	74 —	78.50
St. Genois	260 —	310.—
Stanislau	74 —	78 —
Trientine 4½% 100 m. c. .	441 —	445 —
„ 4% 50	43 50	45 50
Waldstein	68.—	72
„ de 10 francĭ . . .	32.—	34 50
Banca h. ung. 4%	—.—	—.—

Proprietar: **Dr. Aurel Mureşianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop.**

„Un Român în etate de 55 anĭ, în situaţiune bună, avênd o copilită de 3 anĭ fără mamă, caută o vĕduvă română de 40—45 anĭ ca îngrijitóre de casă şi înlocuitóre de mamă a copilei sale, fiind femeie bună şi **fără capriciurĭ reutăcióse.** Eventual, de va fi posibil, se póte întra şi în economie comună sub condiţiunĭ acceptabile.

Ofertele respective sunt a se adresa la Administratiunea „Gazetei Transilvaniei", cu cât mai curênd, cu atât mai bine. Oferte anonime nu se vor lua în considerare. Discreţiune se asigură. Deslusirĭ şi informaţiunĭ se pot cere dela administraţiunea acestei foi. (1—3.)

Fie-care scie, că

Semînţele impregnate de napĭ a le lui

MAUTHNER

pentru nutreţ, dau cele mai bune róde, de asemenea că

Semînţele pentru grădinĭ de bucătărie, furnisează cele mai frumóse

Zarzavaturĭ,

şi din semînţele de florĭ

ale lui Mauthner ies cele mai frumóse florĭ.

Cu un cuvênt **semînţele** lui **Mauthner sunt cele mai bune. depositele** cele mai **marĭ** şi preţurile **de tot ieftine.** 865,3—48.

Nr. 72—1903.

PUBLICAŢIUNE.

In **13 Martie 1903 la 10 óre antemerediane** se va ţinê licitaţiune cu oferte în cancelaria administraţiunii pădurilor orăşenescĭ, care se află în Brassó, sub Bucium Nr 9.

Scopul acestei licitaţiunĭ este **de a vinde lemnul de pin** cam 400 m., ce cade în parquetul de tăeat în 1903 din revirul forestier orăşenesc numit Susóica (b. III. I. 3.)

Ofertele sunt a se provedé cu timbrul prescris şi sĕ pot presenta la administraţiunea pădurilor orăşenescĭ şi pe calea poştei până în 13 Martie 1903 la 10 óre a m., în ofert trebue sĕ fie cuprinsă şi declaraţiunea oferentului că se supune acelora

Fie-care oferent trebue sĕ pună în ofert şi 40 coróne, carĭ servesc ca vadiu; acéstă sumă oferentul învingĕtor va întregi o la suma de 200 coróne, care rĕmâne ca cauţiune.

Condiţiunile ofertelor şi cele ale contractului sunt depuse în cancelaria administraţiunii pădurilor orăşenescĭ şi se pot ceti acolo în timpul órelor de oficiu

Brassó, în 27 Februarie 1903

Administraţia pădurilor orăşenescĭ.

(865,1—1.)

Convocare.

Domniĭ acţionarĭ ai cassei de economiĭ „**ARMONIA**", societate pe acţiunĭ, se învită prin acésta la

Adunarea generală extra-ordinară

care se va ţinê la Cincul-mare, în 24 Martie 1903 st. n. **la 3 óre după amédi,** în localul societăţii.

Obiectele:

1. Alegerea a unui membru în direcţiune.
2. Alegerea a 2 membriĭ ordinarĭ şi 2 membriĭ suplenţĭ în comitetul de supraveghiare.
3. Eventuale propunerĭ făcute în sensul statutelor.

(866,1—1.) **Direcţiunea.**

Spirt denaturat

din fabrica de spirt a firmei **Friedrich Czell şi fiiĭ**, care **are escelentă putere de iluminat** şi e fórte **cu spor,** se capătă cu preţul dilei în **depositul de ape minerale la**

Wilhelm Dresnandt,

10 —12 **Strada Vămei Nr. 23.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

Subsemnata Efrosina C. Munteanu în calitate de tutóre legală a minorenilor mei copiĭ, neposedând polițele de asociațiune și contra-asigurare No. 22840 și 22841 contractate de defunctul meu soț Constantin Munteanu, emise de societatea de asigurare „Dacia-Romania“ din Bucurescĭ la 20 August 1884 împreună cu chitanțele, referitore Nrii 128470, 134468, 139367, 145193 și 145194, **le declar prin presenta de nule și fără valóre** în mânile orĭ cui se vor găsi.

2 2 s/ **Efrosina C. Munteanu.**

De vêndare

din mână liberă **o casă,** cu 5 odăi, 2 bucătării, grădină, curte spațiósă, posiția cea mai frumósă **în Strada Căpitanului nr. 14** (Prund-Scheiu).

Informațiĭ tot acolo.

Pianino

negru, elegant adjustat, sunet minunat și **un clavir englezesc** pentru **concerte** cu repetiție mechanică duplă **sunt de vîndare** fórte ieftin. (851,4—4.)

Strada Vămei 7, (etagiul I.)

Mare deposit de Pânzărie a lui Benedict Schroll.

Se vinde cu bucata, cu prețul de fabrică, per cassa se dă sconto de 8%.

Mare asortiment de **COVOARE și CUVERTURĬ.**

FRAȚII ȘIMAY

Brașov, Têrgul grăului nr. 3.

Trusourĭ complete pentru mirese; deposit de **ALBITURĬ și PANZERII** de masă; asortiment bogat de Confecțiunĭ pentru dame, **articole de modă**, indigene și strĕine.

Se primesc **comande** pentru **vestminte de dame și bărbați**, care se vor esecuta cât se póte cu gust, solid și punctual, **cu prețurĭ moderate.**

Deposit mare de Pânză de Olanda și Pânzĕturĭ **calitatea cea mai bună.**

Cele mai nouă și mai moderne **Perdele de dantelă și lână.**

„AURORA“,

societate de imprumut și păstrare în Năsĕud.

CONVOCARE.

Domnii membrii ai societățiĭ de împrumut și păstrare „Aurora“ sunt învitațĭ a participa la

a XXIX-a adunare generală ordinară

care va avé loc **Duminecă în 22 Martie 1903** la **10 óre** a. m. în localitatea institutului din Năsĕud

Pentru casul când acéstă adunare nu s'ar puté ținea din lipsa voturilor recerute, prin acésta se convócă tot-odată a doua adunare, care va avé loc în **29 Martie 1903** la órele și locul fixat, în care vor aduce hotărîrĭ valabile membrii presenți

Ordinea ḑilei:

1. Raportul direcțiunei și al comisiunei censurătóre
2. Statorirea bilanțului pe anul 1902, distribuirea profitului, dacea absolutoriului pentru anul de gestiune espirat.
3. Alegerea directorului pe timp de 3 anĭ.
4. Alegerea a doi membrii în consiliul administrativ pe timp de 3 anĭ.
5. Alegerea comisiunei censurătóre pe timp de un an.
6. Propunerile consiliului administrativ și eventual alte propunerĭ insinuate în sensul statutului.

Năsĕud, 21 Februarie 1903.

(863,3—3) **Direcțiunea.**

Standard

Societate pentru asigurarea vieții, Edinburg-Englitera.

Fundată 1825. Fundată 1825.

FILIALA pentru UNGARIA:

Budapest, IV. Kossuth Lajos utcza **4.** (Standard Palais)

Venitul anual	K	32,000.000
Câștig împărțit . . .	„	170,000.000
Avere	„	260,000.000
Plătit pentru casurĭ de mórte	„	520,000.000

Avantaje deosebite ale Policelor-Standard:

Siguranța absolută — Premii moderate — Police universale.

Polițele sunt valabile și la întârdierea plății premiilor.

Capitalisare și fixat înainte valórea rescumpĕrării. Ne atacabilă.

In cas de mórte se plătesce capitalul dacă polița este de un an.

Asigurare liberă de resbel pentru cei obligați la glóte.

Prospecte la cerere se trimit gratis.

Agentura principală

1—3.(860) **Brașov, Têrgul cailor nr. 1.**

BCU Cluj / Central University Library Cluj

A apărut:

NOVELE tom. I.

de Vas. Ranta-Buticescu.

CUPRINSUL:

1. Dragostea unchiașului.	6. Sóre cu plóie.	11. Florile codrului.
2. Parola lui Ali-Musta	7. Florĭ de nunte.	12. Regina balului.
3. Pétra Dochiei.	8. Bombóne.	13. Dracul.
4. Costica.	9. Soția ostașului.	14. Presentul mătușii.
5. Florile dragostei.	10. Tinerețe-Nebunețe.	15. Pentru plăcerĭ.

Prețul unui esemplar spedat franco **1 Cor. 80 fil.**

Se póte procura dela Tipografia „Aurora“ din Gherla — Szamosujvár, dela Tipografia A. Mureșianu Brașov și dela **tóte Librăriile mai cunoscute din patrie.**

Săpun SCHICHT.

MARCA:

Cerbu séu **Cheia**

Săpunul cel mai bun și cu spor și prin urmare și **cel mai ieftin.**

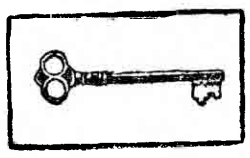

Nu conține ingrediențe strĕine vĕtămătóre.

Se capĕtă pretutindenĭ

La cumpĕrare sĕ se observe, ca pe fie care bucată de săpun sĕ fie numele „Schicht“ și una din mărcile sus indicate.

35—40.(725),

Pentru morburĭ de stomac!

Celor ce prin recĕală, înbuibare, mâncărĭ greu de mistuit, ferbinețelĭ, prea recĭ, séu viață neregulată și'au tras un morb de stomac și anume:

Catar de stomac, cârcei, durerĭ, mistuire rea,

se recomandă un mijloc bun de casă, probat de mai multĭ anĭ cu efect bun

Vinul de burueni (Kräuterwein) a lui Huberth Ullrich

Vinul de burueni este preparat din burueni excelente și vindecătóre cu vin bun, întăresce stomacul și organismul de mistuire al omului. Vinul de burueni delătură mistuirea rea, și ajută la formarea de sânge sănătos.

Folosirea vinului de burueni delătură morburile de stomac deja la început. De aceea sĕ se folosĕscă de timpuriu. Simptome ca: **durerĭ de cap, râgăială, greță, slăbiciune, vomare,** dispare adese-orĭ după folosirea a câteva sticle de vin de burueni.

Constipația și urmările ca: **neastimpĕr, colică, bătaie de inimă, insomnă, congestiune la ficat, splină, hemoroide,** se delătură introbuințând vinul de burueni. Asemenea curăță din stomac materii stricăcióse prin eșirea ușóră la scaun.

Slăbiciunea, paliditatea feței, anemia, debilitatea provin adese-orĭ din mistuire rea și din dispoziție bolnăviciósă a ficatului. Persóne carĭ pătimesc de **lipsa de apetit, nervositate, durere de cap, insomnie,** tăngesc cu încetul. Vinul de burueni dă impuls puterii de viață. Vinul de burueni excită apetitul, ajută mistuirea și hrănesce, mișcă prefacerea substanțelor, alină nervii excitatĭ și produce vioiciune de viață. — Mulțime de scrisorĭ de mulțumire confirmă acestea.

Vin de burueni se capĕtă în sticle à **3 cor.** și **4 cor.** în **farmaciile** din: Brașov, Săcele, Cristian, Rĕșnov, Codlea, Țintarĭ, Helchiu, Bod, Feldióra. Ilyefalva, Uzon, Magyaros Nagypatak, Zágon, Papolcz, Kovászna, Beresnyó, Sepsi-Szt.-György, Bölön, Nagyajta, Baroth, Miklosvár, N.-Baczon Zsombor, Darocz, Homorod, Kőhalom, Ugra, Kacza, Zsiberk, Lemnek, Báránykut, Boldogváros, Boholcz, Szásztyukos, Bethlen, Sárkány, Almásmező, Zernest, Törcsvár, Vajdarecse, Vila, N.-Sink, Aiud, Panticeu, Kézdivasárhely, Erzsébetváros, Segesvár, Nagyszeben și în tóte farmaciile din orașele micĭ și marĭ din Ardeal și din țĕrile strĕine. — Farmaciile din **Brașov:** a d-lor Heinrich G. **Obert,** Victor **Roth, Eugen Neustädter** la „Ingerul păzitor“, **Ferdinand Jekelius** la „Speranța“.

Trimite 3 séu mai multe sticle **cu prețurile originale** în orĭ și ce localitate din Austro Ungaria.

Sĕ se feréscă de imitație.

Cereți anume **Vin de burueni a lui Hubert Ullrich.**

Vinul de burueni al meu este mijloc secret. E compus din vin malaga 450·0, spirt de vin 100·0, Glicerin 100·0, Vin roșu 240·0, sirop de fragĭ 150·0, sirop de cireșe 320·0, fincen anason, rădăcina helen, rădăciuĭ americane, rădăcinĭ de inzian, rădăcinĭ calmus aa. 10·0. Aceste părțĭ constitutive sĕ se amestece.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.